

ภาพที่ 6.41 ร้านกิมเองกล้วยเชื่อม

6.2.32 ร้านนี้อ่างน้ำแข็งใสได้รุ่ง

ตั้งรถเข็นริมทางรถไฟตรงข้ามกับเพิงขายอาหารข้างสถานีรถไฟตลาดพลู เจ้าของคือคุณ พร อัครเสถียร เป็นร้านที่เปิดขายมาประมาณ 50 ปีในตลาดพลูเดิมซึ่งมีส่วนของตลาดโต้รุ่ง เมื่อตลาดพลูและตลาดโต้รุ่งโดนเวนคืนสร้างสะพานถนนรัชดาภิเษกจึงย้ายมาในที่ปัจจุบัน เริ่มมีชื่อเสียงช่วงสงครามเวียดนาม เพราะนักท่องเที่ยวกลางคืนมีของหวานยอดนิยมคือกล้วยปั่นผลไม้ปั่น สดและไอศกรีมไข่แข็ง

ภาพที่ 6.42 ร้านนี้อ่างน้ำแข็งใสได้รุ่ง

6.2.33 ร้านตั้งวงฮะ กุ้ยสือ

ตั้งอยู่ในตึกแถวริมถนนเทอดไท เลขที่ 1163 ตรงข้ามซอยเทอดไท 22 เจ้าของร้านชื่อคุณวิรัช ตีระจินดาสกุล ทำขนมไหว้เจ้าต่างๆ ขนมเปี๊ยะ ขนมจันอับ ขนมน้ำตาล สิงโต มากกว่า 70 ปีแล้วทำมาตั้งแต่รุ่นอากงซึ่งเป็นคนจีนแต่จิวจนถึงรุ่นพ่อซึ่งอพยพมาเมืองไทย ใช้ชื่อเดียวกับร้าน คือ ตั้งวงฮะ แต่เมื่อเรียนที่โรงเรียนในย่านนี้ ใช้ชื่อ ตั้งวงเทียม ร้านแต่เดิมอยู่ริมคลองบางหลวง ด้านหนึ่งติดร้านทองย่งแสงอีกข้างหนึ่งติดร้านหมี่กรอบจีนหลี ต่อมาถูกเวนคืนที่เพื่อสร้าง สะพานถนนรัชดาภิเษกจึงย้ายมาที่ปัจจุบัน ขนมเปี๊ยะที่วางขาย เจ้าของร้านทำใส่เองหมด ปัจจุบันยังทำกับภรรยาเพียง 2 คน โดยที่ลูกหลานไปเปิดบริษัทค้าขายและคงไม่มีทายาทสืบต่อเมื่อแก่ตัวลงกว่านี้

ภาพที่ 6.43 ร้านตั้งง่วนฮะ

6.2.34 ร้านขายยา บ้วนสุนตึง ตั้งแกฮั้ง ยาหอมตรา 5 นกกระเรียน

ตั้งอยู่ในตึกแถวริมถนนเทอดไท ใกล้ร้านตั้งง่วนฮะ เจ้าของคือคุณสุนีย์ ตาคะนันทน์ อากังเป็นคนตั้งร้าน ชื่อตั้งกิมเฮง เป็นคนจีนแต่จิว เป็นหมอยาอยู่เมืองจีน หลังจากอพยพ มาเมืองไทย ประกอบอาชีพอื่นแล้ว จึงกลับมาขายยาจีน และมีการจด ตำรับยาจีนของตนเอง ด้านยาหอม ยาผิวหนัง ต่างๆ มีโรงงานอยู่ย่านวัดไร่ขิง สมัยก่อนอยู่ริมทางรถไฟ แต่โดนถนน รัชดาภิเษก ตัดผ่านจึงย้ายมาอยู่ในตึกแถวริมถนน

ภาพที่ 6.44 ร้านขายยาบ้วนสุนตึง

6.2.35 ร้านตัดผมลุงวิเชียร

ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 323 ซอยเทอดไท 21 หรือ ตรอกโรงเจ เจ้าของคือคุณวิเชียร นนทแก้ว เดิมคุณลุงเริ่มกิจการเมื่อ 60 ปีมาแล้ว จนมีร้านตัดผมใหญ่อยู่ที่สี่แยกตลาดพลู ต่อมาโดนเวนคืนที่ เพื่อสร้างสะพาน ถนนรัชดาภิเษก จึงเลิกกิจการมาเปิดร้านขนาดเล็กคูหาเดียวในเรือนแถวไม้ โดยยังเก็บเก้าอี้ตัดผมรุ่นเก่า และกระจกเงาที่มีคำอวยพรภาษาจีนติดไว้ ตั้งแต่เริ่มกิจการไว้จนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 6.45 ร้านตัดผมลุงวิเชียร

6.2.36 ร้านอาหารตามสั่งไม่มีชื่อของป้าอ้อย

ตั้งอยู่ในตึกแถว ซอยเทอดไท 20 หลังร้านตัดเสื้อซิลเวอร์ เจ้าของคือ ป้าอ้อย หรือ คุณสด ศิริวรวรรณ เป็นคน อำเภอชุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ แต่มาอยู่ตลาดพลูตั้งแต่อายุ 12 ปี ปัจจุบันอายุ 62 ปี เริ่มขายอาหารครั้งแรกคือเปิดร้านขายเนื้อเปื่อย ในตลาดหน้าโรงหนังวิกเตี้ย จนย้ายมาเช่าที่ในตึกปัจจุบัน ประกอบกิจการมากกว่า 35 ปี ทำอาหารตามสั่ง ป้าอ้อยและสามีซื้อวัตถุดิบอาหารด้วยตัวเอง เตรียมอาหารด้วยตัวเอง จนถึงลงมือทำเอง มีอาหารขึ้นชื่อคือหมี่กระเฉด ไข่เจียวหมูสับ กุ้งสับที่คนในชุมชนนิยมสั่ง

ภาพที่ 6.46 ร้านป้าอ้อย อาหารตามสั่ง

6.2.37 ร้านลิ้มเชิญชิม

ตั้งอยู่ในเพิงริมทางรถไฟติดกับเพิงขายอาหารหลักที่มีร้านอาหารชื่อดังรวมอยู่หลายร้านเจ้าของคือ คุณลักษณะ ธีระพรเศรษฐ์ แซ่เดิม คือแซ่เฮ้ง เป็นคนจีนแต้จิ๋ว ขายข้าวมันไก่และก๋วยเตี๋ยว เนื้อเปื่อย ขายมากว่า 40 ปี เดิมอากรังมีอาชีพทำสวนพลูและขายพลู ตั้งแต่สมัย ร. 5 ต่อมาคุณพ่อดี อาชีพเลี้ยงหมูในตรอก

คุณพระ ได้สูตรการปรุงอาหารมาจากเพื่อนซึ่งเลิกกิจการจึงมาขายที่นี่มีจุดเด่นที่มีอาหารหลักของย่านนี้ ทั้ง 2 อย่าง คือข้าวมันไก่และการเนื้อเปื่อย

ภาพที่ 6.47 ร้านลิ้มเชิญชิม

6.2.38 ร้านเนื้อเปื่อยน้ำใส

ตั้งอยู่ในเพิงหลังตึกแถวริมทางรถไฟขายก๋วยเตี๋ยวเนื้อเปื่อยเจ้าของกิจการคือ คุณมณี บุญนิมิตรภักดี สืบทอดกิจการของคุณพ่อ ซึ่งเดิมแซ่เฮ้า ชื่อตือ ขายมากกว่า 50 ปีเดิมในรุ่นคุณปู่ นั้นทำสวนพลูต่อมาคุณพ่อ แยกมาทำก๋วยเตี๋ยวขายเคยขายเย็นตาโฟและเปลี่ยนเป็นเนื้อเปื่อยที่ริมถนนสี่แยกตลาดพลูเดิมต่อมาจอมพลสฤษดิ์สั่งเลิกขายของริมถนนจึงย้ายมาขายบนสถานีและที่เพิงริมทางรถไฟในปัจจุบันมีสูตรแตกต่างจากเนื้อเปื่อยเจ้าอื่นๆในย่านคือ เคี้ยวน้ำซุปรองเทตยาจีนแบบน้ำใสไม่มีสีแบบเจ้าอื่น

ภาพที่ 6.48 ร้านเนื้อเปื่อยน้ำใส

6.2.39 ร้านท่งอัน

ตั้งร้านมาราว 70 ปีแล้ว โดยคุณพ่อเป็นคนจีนแต่จิว แซ่เตีย อพยพมาจากเมืองจีนแต่เดิมคุณพ่อเคยเป็นลูกจ้างร้านขายยาร้านอื่นมาก่อนแต่ต่อมาเปิดกิจการเองโดยเช่าห้องแถวริมถนนซอยเทอดไท 18 นี้ จากทายาทนายต่างบุญมานพ ตั้งแต่ตึกแถวเริ่มสร้างใหม่ โดยปัจจุบันขายยาแผนปัจจุบันด้วย

ภาพที่ 6.49 ร้านท่งอัน

6.2.40 ร้านสุราซ่งกั๊ง ตราเสือโคร่ง

ตั้งอยู่ในซอยเทอดไท 33 เจ้าของคือคุณ วิสิทธิ์ เหล่าธนาวิชัยก่อนถึงวัดบางสะแกนอก โดยเริ่มทำสุรามากว่า 70 ปีแล้ว คุณพ่อเป็นคนจีน แซ่ล้อ เริ่มนำสูตรมาจากเมืองจีนแต่ทำกับญาติ ผู้ใหญ่ แซ่เล่า ชื่อร้านเล่าจี่ซุ่นแถวหัวลำโพง คนจีนส่วนใหญ่เมื่ออพยพมาถึงไทยจะเป็นกุลีก่อน ทำงานแบกหามต้องการยาชูกำลัง โดยที่ชาวจีนส่วนหนึ่งที่มีสูตรยาต้องจึงได้เริ่มทำ โดย เริ่มแรกร้านเหล้าสมุนไพรจีนส่วนใหญ่่นำยาสมุนไพรของตนไปดองตามโรงกลั่นเหล้า ที่อยู่ในหัวเมืองต่างๆ ต่อมาเมื่อ ปี พ.ศ. 2502 จอมพลสฤษดิ์ได้อนุญาตให้สัมปทานเปิดโรงกลั่นสุรา ในกรุงเทพ คือ โรงสุราบางยี่ขัน โดยให้แก่ นายสหัส มหาคุณ จากนั้นคุณวิสิทธิ์จึงได้เปลี่ยนมาดองเหล้าที่โรงสุราในกรุงเทพฯ คือที่โรงงานสุราบางยี่ขัน โดยมีถังไม้ใส่ยาสมุนไพรดองกับเหล้าโรง ในปีพ.ศ. 2505 จนต่อมาเมื่อสร้างสะพานพระราม 8 และปิดโรงสุราบางยี่ขันในที่สุด ทางร้านในปัจจุบันย้ายไปทำการดองเหล้าที่โรงเหล้าในเขตจังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 6.50 ร้านสุราซ่งกั๊ง ตราเสือโคร่ง

เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีประเพณีลอยกระทงที่ยังคงเป็นที่นิยมของคนในพื้นที่และคนทั่วไปให้ความสนใจ อีกทั้งงานไหว้พระบาทวัดราชพฤกษ์ ซึ่งจะจัดพร้อมกับการเฉลิมฉลองเจ้าพ่อเขาคอก ซึ่งถือเป็นงานประจำปีของวัดจัดขึ้นปลายเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ภายในงานจะมีหรรษาการแสดง จั้ว ลีเก โดยเริ่มตั้งแต่เวลา 18.00-24.00 แต่ในอดีตจะจัดงานทั้งวันทั้งคืนต่อเนื่องเป็นเวลา 7 วัน แต่ในปัจจุบันชาวบ้านไม่ได้ให้ความสนใจเท่าไรนักจึงลดเวลาในการจัดงาน ในแต่ละวัดก็จะมีงานประจำปีจัดติดต่อกันตลอดอาทิเช่น งานประจำปีของวัดอินทาราม จัดในเดือนมีนาคม เป็นต้น ส่วนงานประเพณีอื่นๆของไทยไม่แตกต่างจากที่อื่นมากนัก ที่สำคัญได้แก่ งานแห่เทียนพรรษาของวัดโพธิ์นิมิตร ซึ่งจะเป็นงานใหญ่ของในพื้นที่ ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ได้ลดน้อยลงไปเนื่องจากการย้ายที่อยู่อาศัยของคนดั้งเดิมในพื้นที่

ภาพที่ 6.51 ประเพณีชักพระ

6.3.2 ประเพณีจีน

ประเพณีและพิธีกรรมจีน เนื่องจากในย่านตลาดพลูเป็นย่านเก่าแก่ที่มีชาวจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนได้จากศาลเจ้าต่างๆในพื้นที่ และยังคงเป็นที่เคารพของประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ตลาดพลู ทำให้ยังคงมีขนบธรรมเนียมประเพณีจีนให้เห็นอยู่ในทุกเทศกาล รวมถึงการทำอาหารคาว หวาน ที่ใช้ในเทศกาลต่างๆของชาวจีน อีกทั้งยังส่งไปขายตามสถานที่อื่นๆ อาทิเช่น ซาลาเปาลูกท้อ ขนมเปี๊ยะ บ๊ะจ่าง ขนมเซ่งขนมเทียน เป็นต้น เทศกาลที่สำคัญของชาวจีนได้แก่ เทศกาลตรุษจีน เทศกาลไหว้ขนมจ่างหรือจั้ง เทศกาลสารทจีน เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลกินเจ เทศกาลสารทขนมอี เป็นต้น

เทศกาลกินเจจะมีประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่มาร่วมงานจำนวนมาก เนื่องจากในพื้นที่มีโรงเจขนาดใหญ่ และร้านค้าในพื้นที่จะหันมาขายอาหารเจเป็นจำนวนมาก

เทศกาลไหว้ขนมจ่างหรือจั้งจะมีการทำขนมไว้ล่วงหน้า 2-3 สัปดาห์ โดยใช้พื้นที่ลานวัดอินทารามในการทำและผูกขนม จากนั้นจึงทำไปแช่ไว้ให้ห้องเย็นเพื่อรอการส่งขายไปยังสถานที่ต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีพิธีฉลองวันเกิดของศาลเจ้าต่างๆในบริเวณพื้นที่ และมีพิธีไหว้สิ้นปี หรือก๊วยนี้โจ้ย จัดในช่วงเดือนธันวาคมก่อนถึงเทศกาลไหว้ขนมอี ซึ่งศาลเจ้าบิดาพระเพลิงจะมีการจัดงานใหญ่ มีการเชดสิงโต และการแสดงจั้ว เป็นต้น ซึ่งในช่วงไหว้เจ้าจะมีผู้คนที่เคยอาศัยอยู่ในพื้นที่และคนนอกพื้นที่เดินทางมาสักการะเป็นจำนวนมาก ซึ่งงานไหว้เจ้าในแต่ละศาลเจ้าจะจัดไม่ตรงกันทำให้ตลอดเดือนธันวาคม ในพื้นที่จะคึกคักไปด้วยการไหว้เจ้าในแต่ละศาล

ภาพที่ 6.52 พิธีไหว้สิ้นปีของศาลเจ้าพ่อพระเพลิง

6.3.3 ประเพณีอื่นๆ

นอกจากงานสำคัญทางศาสนาแล้วยังมีงานสำคัญสำหรับประชาชนในย่านตลาดพลู และฝั่งธนบุรี นั้นก็คือ วันปราบดาภิเษกสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในวันที่ 28 ธันวาคม ของทุกปี โดยเป็นพระราชพิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จพระราชดำเนินมาทรงวางพานพุ่มสักการะที่พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่วงเวียนใหญ่ ซึ่งในวันที่ 27 ธันวาคม จะเป็นขบวนแห่ทำพิธีสักการะของประชาชน โดยเริ่มต้นจากวัดอินทารามมาจนถึงวงเวียนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการเฉลิมฉลองด้วยการแสดงต่างๆ อาทิเช่น การเชิดสิงโตและมังกร เป็นต้น นอกจากนี้ในเดือนมีนาคมของทุกปียังมีวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยจะมีการจัดงานเฉลิมฉลอง 10 วัน 10 คืน โดยจะมีการแสดงเชิดสิงโตและมังกร ตะกร้อลอดบ่วง การแสดงดนตรี และจ๊ว เป็นต้น

ภาพที่ 6.53 งานปราบดาภิเษกสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

จากประเพณีและพิธีกรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้น พบว่า กิจกรรมดังกล่าวทำให้ผู้คนภายในหรือภายนอกย่านเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีผู้คนเข้าร่วมมากน้อยแตกต่างกันตามลักษณะกิจกรรมและเชื้อชาติ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีตของย่านนี้ได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 6.1 แสดงวันสำคัญและประเพณีต่างๆ ในพื้นที่ตลาดพลู

วันที่จัดงาน	สถานที่	ประเพณี
31 มกราคม	ศาลเจ้ากวนอู	งานง่วนเซียว
10 กุมภาพันธ์	ศาลเจ้าตีกดิน	งานง่วนเซียว
11-17 กุมภาพันธ์	วัดราชคฤห์	งานฉลองวัดราชคฤห์
23-30 มีนาคม	วัดอินทาราม	งานฉลองวัดอินทาราม
14 มิถุนายน	ศาลเจ้ากวนอู	งานแห่ประจำปี
20 กรกฎาคม	วัดโพธิ์นิมิตร	งานแห่เทียนพรรษา
2 สิงหาคม	ศาลเจ้ากวนอู	งานแห่ประจำปี
20 สิงหาคม	ศาลเจ้ากวนอู	งานเทศกาล
15 กันยายน	ศาลเจ้าตีกดิน	งานแปะป้ายชีวจับ
5-13 ตุลาคม	ตลาดพลู	งานเทศกาลกินเจ
7-8 ธันวาคม	ศาลเจ้ากวนอู	งานเซียวซึ้ง
12 ธันวาคม	ศาลเจ้าพระเพลิง	งานแห่ประจำปี
18 ธันวาคม	ศาลเจ้าตีกดิน	งานเซียวซึ้ง
27 ธันวาคม	วัดอินทาราม	งานราชาภิเษกพระเจ้าตากสินมหาราช

6.3.4 บ้าน เรือนแถว สิ่งก่อสร้างเก่าแก่ในท้องถิ่น

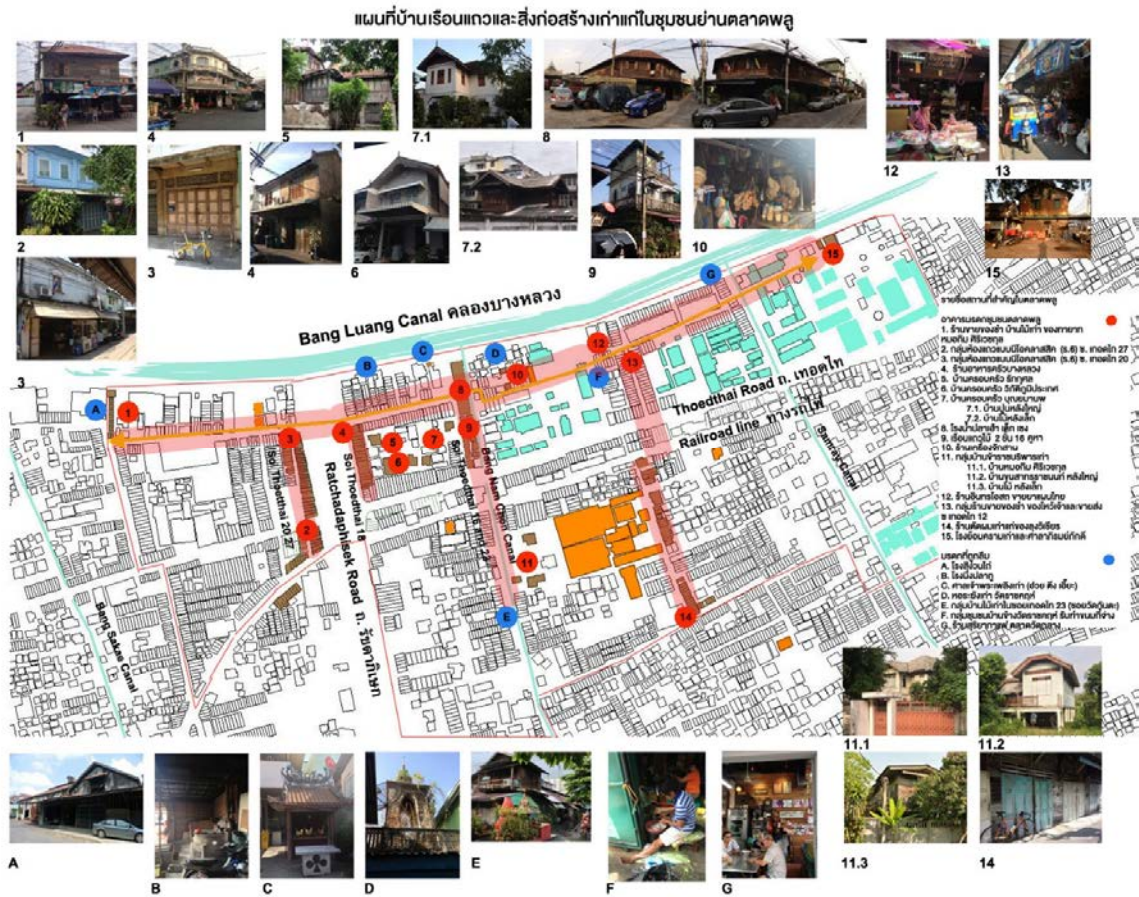
กลุ่มบ้านและเรือนแถวไม้เก่ารูปแบบเรียบง่ายที่เป็นทั้งที่พักอาศัย พาณิชยกรรมกึ่งที่พักอาศัย โรงงาน และโรงเก็บของนั้นยังพบได้ตามแนวถนนตลาดพลูทางในและพื้นที่ต่อเนื่องที่ติดริมน้ำคลองบางหลวง โดยยังมีอาคารไม้เก่าตามทางแยกสำคัญตั้งแต่ปากคลองบางสะแกจนมาถึงวัดอินทารามและ ในซอยเทอดไท 16 และ ซอยเทอดไท 23 ที่วังคูขนานคลองบางน้ำจืดกับตึกแถวคอนกรีต รูปแบบสมัยใหม่ โดยพบว่ามีบ้านขนาดใหญ่ ที่มีทั้งโครงสร้างไม้ ครึ่งตึกครึ่งไม้และก่ออิฐถือปูนทั้งหลัง โดยมีเชิงชาย หน้าบัน กรอบหน้าต่าง ลูกกระพริบ ประตูลอย ฉลุอย่างสวยงาม เป็นแบบอาคาร อิทธิพลตะวันตกในยุคสมัย รัชกาลที่ 5 และ 6 อยู่หลังตึกแถวในแนวถนนตลาดพลู ทางในระหว่าง ซอยเทอดไท 18 และ 16 อยู่ 3 หลัง และยังมีบ้านคหบดี ตามแนวคลองบางน้ำจืดในซอยเทอดไท 23 และทางเข้าวัดโพธิ์นิมิตร หรือซอยเทอดไท 19 และเรือนแถวไม้ในตรอกโรงเจหรือซอยเทอดไท 21 และพบอาคารตึกแถว 2 ชั้นและ 3 ชั้นในรูปแบบนีโอคลาสสิกในซอยเทอดไท 20 และ 27 โดยมี สถาปัตยกรรมและองค์ประกอบทางภูมิทัศน์เก่าแก่ที่สมควรเป็นมรดกชุมชนตลาดพลูดังนี้

- ร้านขายของชำ บ้านไม้เก่า ของทนายท หมอกิม ศิริเวชกุล
- กลุ่มห้องแถวแบบนีโอคลาสสิก (ร.6) ซ. เทอดไท 27
- กลุ่มห้องแถวแบบนีโอคลาสสิก (ร.6) ซ. เทอดไท 20 30 คูหา
- ร้านอาหารครัวบางหลวงและตึกแถวแบบจีนรอบข้างในถนนตลาดพลูทางในและซอยเทอดไท 18
- บ้านครอบครัว รักกุศล

- บ้านครอบครัว วิถีภูมิประเทศ
- บ้านครอบครัว บุญมานพ
 - บ้านปูนหลังใหญ่
 - บ้านไม้หลังเล็ก
- โรงน้ำปลาเฮ้า เต็ก เซง
- เรือนแถวไม้ 2 ชั้น 16 คูหา
- ร้านเครื่องจักสาน
- กลุ่มบ้านข้าราชการเก่า
 - บ้านหมอกิม ศิริเวชกุล
 - บ้านหลวงสาทรราชนนท์ หลังใหญ่
 - บ้านไม้ หลังเล็ก
- ร้านอินทรีโฮสเทล ขยายยาแผนไทย
- กลุ่มร้านขายของชำ ของไหว้เจ้าและขายส่ง ซ เทอดไท 12
- กลุ่มเรือนแถวไม้ร้านตัดผมเก่าแก่ของลุงวิเชียร
- โรงย้อมครามเก่าและศาลาภิรมย์ภักดี

กลุ่มองค์ประกอบทางภูมิทัศน์มรดกที่ถูกลืม

- A. โรงสีวังไถ่เก่า
- B. โรงนั่งปลาทุเก่า
- C. ศาลเจ้าพระเพลิงเก่า (ฮ่วย ตึง เอี้ยะ)
- D. หอระฆังเก่า วัดราชคฤห์
- E. กลุ่มบ้านไม้เก่าในซอยเทอดไท 23 (ซอยวัดกันตะ)
- F. กลุ่มชุมชนบ้านข้างวัดราชคฤห์ รับทำขนมก็๋จ่าง
- G. ร้านสุรียากาแฟ ตลาดวัดกลาง
- H. สะพานสมบุญ

แผนที่ 6.2 แสดงบ้าน โรงงาน เรือนแถวไม้ สิ่งก่อสร้างเก่าแก่ในย่านตลาดพลู

สรุปแหล่งมรดกที่สำคัญทางวัฒนธรรมในประเภทสถาปัตยกรรมและองค์ประกอบทางภูมิทัศน์เก่าแก่ในท้องถิ่น โดยวิเคราะห์รูปแบบอาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมนั้น พบว่ากลุ่มอาคารมีรายละเอียดทางสถาปัตยกรรมที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์สำคัญของย่านได้มีดังนี้

1. กลุ่มบ้านคหบดีและข้าราชการบริพารเก่า 3 หลัง มีหลังคาปั้นหย่าและมีมุขหน้าจั่ว โครงสร้างทั้งไม้และปูน งานไม้เชิงชาย กรอบหน้าต่าง ประติมากรรมมีการฉลุสลวยอย่างละเอียด เดิมเป็นของนายต่างบุญยมานพ (แช่ลิ้ม) ซึ่งได้ตกทอดสู่ทายาทใน 3 ครอบครัว ดังนี้

- 1.1. บ้านครอบครัว รักกุศล (หมายเลข 5 ในแผนที่)
- 1.2. บ้านครอบครัว วิภาติภูมิประเทศ (หมายเลข 6 ในแผนที่)
- 1.3. บ้านครอบครัว บุญยมานพ (หมายเลข 7.1 7.2 ในแผนที่)

2. กลุ่มบ้านคหบดีริมคลองบางน้ำชนในซอยเทอดไท 23 เป็นอาคารปูนและไม้ มีหลังคาปั้นหย่า และมีมุขหน้าจั่วแบบยอดตัด โดยมีอาคารดังนี้

- 2.1. บ้านหมอกิม ศิริเวชกุล (หมายเลข 11.1 ในแผนที่)
- 2.2. บ้านหลวงสาทรราชนรินทร์ (หมายเลข 11.2 11.3 ในแผนที่)

3. กลุ่มเรือนแถวไม้ โดยเป็นเรือนแถวไม้รูปแบบเรียบง่าย ประติเป็นแบบบานเพี้ยมไม้ มีช่องลม เป็นแนวยาวเหนือประตู และหน้าต่าง หลังคาปั้นหยา โดยมีอาคารที่ยังสมบูรณ์เห็นได้ชัด ดังนี้

3.1. โรงน้ำปลาเข้าเต็กเซง ถนนตลาดพลูทางใน

3.2. เรือนแถวไม้ในซอยเทอดไท 16

4. กลุ่มตึกแถวก่ออิฐถือปูนแบบนีโอคลาสสิก (ร 6) 2 ชั้นมีหลังคาจั่ว ยื่นชายคาน้อย มีกรอบโค้งปูนปั้นเหนือหน้าต่าง ช่องลมไม้ฉลุตลอดลาย โดยมีอาคารดังนี้

4.1. กลุ่มตึกแถวในซอยเทอดไท 20

4.2. กลุ่มตึกแถวในซอยเทอดไท 27

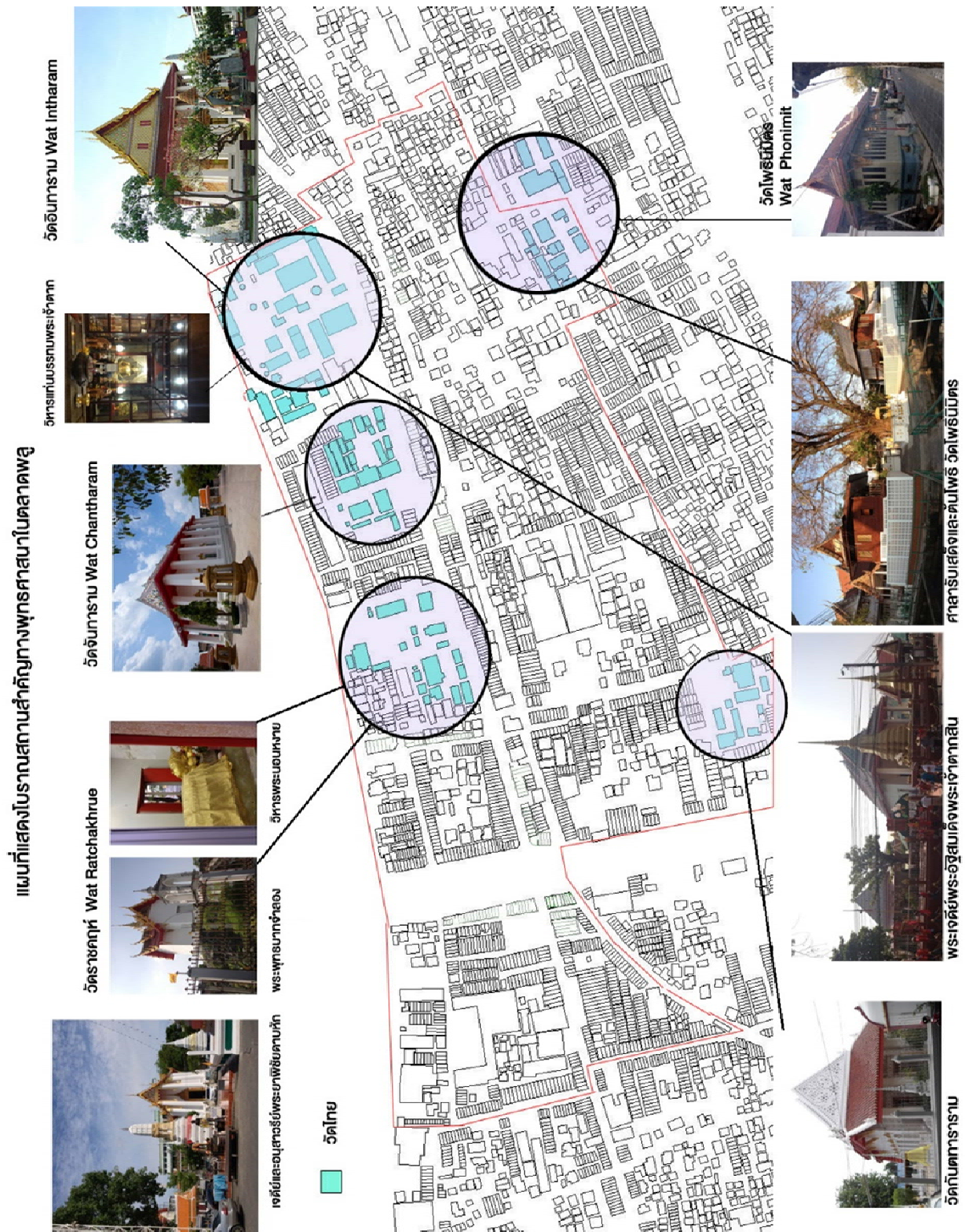
5. กลุ่มตึกแถวปูนแบบตะวันตกผสมจีน 2 และ 3 ชั้น หลังคาเป็นแบบดาดฟ้ามีลูกกรงหล่อคอนกรีตลายใบไม้ ชายคายื่นแผ่นคอนกรีตออกมาเป็นระเบียง มีประตูบานเพี้ยมไม้
มีอาคารดังนี้

5.1. กลุ่มตึกแถวริมซอยเทอดไท 18

5.2. ตึกแถว 3 ชั้น 2 คูหาปลายสุดในซอยเทอดไท 20 และ 27

กลุ่มอาคารเหล่านี้เกาะตัวอยู่ในแนวแกนถนนตลาดพลูทางในเป็นแกนหลักใหญ่จากคลองบางสะแกไปจนถึงวัดอินทาราม และมีแนวแกนย่อยคือ พื้นที่รอยต่อรอบตลาดพลูเดิมคือ ซอยเทอดไท 18 20 และ 27 ที่เป็นตึกแถวก่ออิฐถือปูน อีกแนวแกนหนึ่งคือแนวแกนคลองบางน้ำจืดที่มี โรงน้ำปลา เป็นเรือนแถวไม้อยู่ริมน้ำ ต่อกับเรือนแถวไม้ในซอยเทอดไท 16 ข้ามถนนเทอดไท ไปยังซอยเทอดไท 23 ยังมีบ้านคหบดีและเรือนแถวไม้ต่อเนื่องขนานไปกับคลองจนถึงวัดกัณฑ์ทาราราม นอกจากนี้ยังมีเรือนแถวไม้รูปแบบเรียบง่ายของชุมชนกระจายตัวในพื้นที่ระหว่างคลองบางน้ำจืดและคลองสำเหร่ โดยอีกตำแหน่งที่มีความหนาแน่นชัดเจนคือในตรอกโรงเจจนถึงคลองเชื่อมย่อย

6.4 สรุปสาระสำคัญและคุณลักษณะเด่นของพื้นที่

แผนที่ 6.3 แสดงรายชื่อสถานที่สำคัญในตลาดพลู

นอกจากการสำรวจ โดยการสัมภาษณ์เบื้องต้นกับผู้ค้า และสังเกตการณ์แล้ว ยังได้มีการสุ่มทำแบบสอบถามประชากรที่อยู่อาศัยในย่านตลาดพลูและบริเวณใกล้เคียงเพื่อหาمرتกทางวัฒนธรรมของย่านตลาดพลู โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ลักษณะทางธรรมชาติและกายภาพ ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ลักษณะทางการจัดการพื้นที่ด้านวัฒนธรรม และ ลักษณะทางเศรษฐกิจและอื่นๆ

ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับการสำรวจ ศาสนสถาน บ้าน เรือนแถว สิ่งก่อสร้างเก่าแก่ตลอดจนแหล่งพาณิชยกรรมที่สำคัญ โดยเห็นได้ว่า ในย่านตลาดพลุนั้น พื้นที่โดยรอบสะพานลอยถนนรัชดาภิเษก คือ ซอยเทอดไท 20 18 และ 27 จนถึงริมทางรถไฟ นั้นเป็นย่านที่มีคุณค่าทั้งทางกายภาพและความสำคัญในเชิงพาณิชยกรรมโดยมีทั้งเรือนแถวปูนเก่าและมีกิจกรรมขายอาหารทั้งกลางวันและกลางคืน ในขณะที่ย่านพาณิชยกรรมสำคัญอีกแห่ง คือ บริเวณตลาดวัดกลางหลังวัดจันทารามและซอยเทอดไท 12 นั้นมีร้านค้าสำคัญเก่าแก่อยู่หลายแห่ง แต่ไม่ได้อยู่ในอาคารเก่าแก่ ซึ่งสลับกับพื้นที่สำคัญทางศาสนาที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรมสูง คือ บริเวณลานเจดีย์อัฐิพระยาพิชัย ในวัดราชคฤห์และเจดีย์พระอัฐิสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในวัดอินทาราม

ในขณะที่กลุ่มบ้านเรือนแถวทั้งไม้และปูนเก่าแก่ยังคงมีตามแนวแกนถนนตลาดพลูทางในปะปนกับตึกแถวใหม่จนถึงตลาดวัดกลางก่อนเข้าสู่วัดอินทาราม โดยที่ตามตรอกย่อยยังมีโรงงาน และบ้านไม้เก่าหลายแห่งอยู่ไปทางริมคลอง เช่น โรงนึ่งปลาทุ โรงงานขนมปัง โรงสีซึ่งส่วนมากได้เลิกกิจการไปแล้ว โดยร้านค้าต่างๆย้ายมาอยู่ใน ตึกแถวสมัยใหม่ริมถนนแทน

โดยมีแนวแกนย่อย คือ (1) กลุ่มเรือนแถวไม้และบ้านริมคลองบางน้ำชน ซึ่งขนานไปกับซอยเทอดไท 18 ต่อกับ ซอยเทอดไท 23 และ (2) กลุ่มเรือนแถวไม้ตรอกโรงเจ หรือ ซอยเทอดไท 21 โดย สามารถเชื่อมต่อไปยังถนนราชพฤกษ์และแนวรถไฟฟ้า BTS

ดังนั้นแนวแกนเส้นทางถนนตลาดพลูทางในจากปากคลองบางสะแกจนถึงวัดอินทารามยังคงเป็นแนวแกนหลักที่เชื่อมแหล่งมรดกวัฒนธรรมในย่านไว้ได้ ในขณะที่แนวแกนย่อย คือ ซอยเทอดไท 16 ต่อกับ 23 (วัดกันตะ) และ ซอยเทอดไท 12 ต่อกับ 21 (ตรอกโรงเจ) ที่สามารถเชื่อมต่อพื้นที่ ริมน้ำคลองบางหลวงกับถนนหลักคือราชพฤกษ์-สาทรและรถไฟฟ้า BTS ได้ ย่านตลาดพลูจึงมีจุดเด่น ทางวัฒนธรรมทั้งทางสถาบันศาสนา สภาพกายภาพและกิจกรรม พาณิชยกรรม หากแต่ยังขาด เส้นทางที่เชื่อมต่อจุดเด่นเหล่านี้เข้าด้วยกันภายในย่านและเชื่อมโยงกับพื้นที่ริมน้ำคลองบางหลวง

ตารางที่ 6.2 แสดงสถานที่สำคัญทางมรดกวัฒนธรรมย่านตลาดพลู

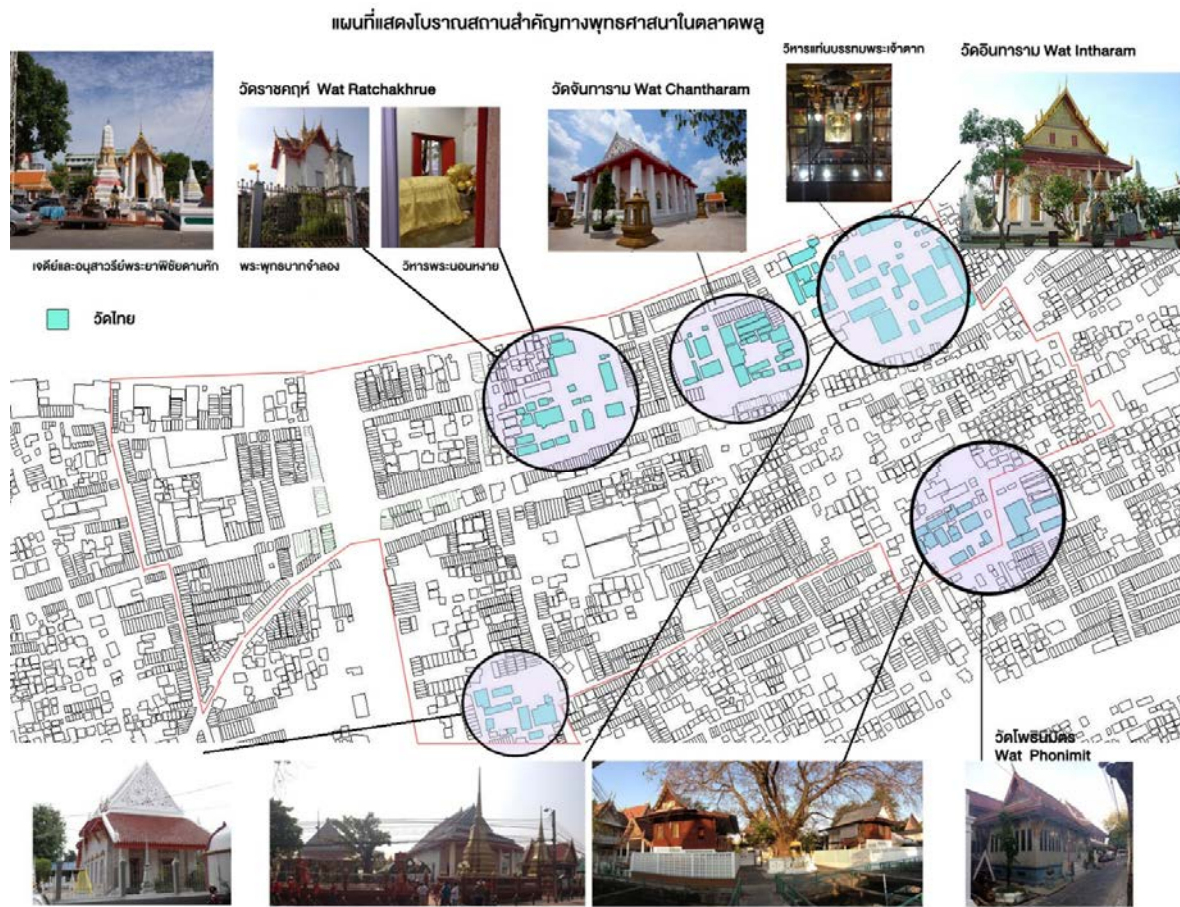
สถานที่สำคัญทางมรดกวัฒนธรรม	ลักษณะทางธรรมชาติและกายภาพ	ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม	ลักษณะทางการจัดการพื้นที่ด้านวัฒนธรรม	ลักษณะทางเศรษฐกิจและอื่นๆ
1. วัดอินทาราม	4.20	4.60	4.60	4.40
2. วัดราชคฤห์	4.00	4.33	3.67	3.67
3. วัดจันทร์ทวาราม	3.50	3.50	4.00	5.00
4. วัดโพธิ์นิมิตร	2.00	3.00	2.00	2.00
5. ขนมหวานตลาดพลู	3.50	4.50	4.00	5.00
6. โรงเจ	4.33	5.00	4.33	2.67
7. ศาลเจ้า	4.00	5.00	4.00	4.00
8. แยกตลาดพลู	4.00	4.00	5.00	4.00
9. ลานกีฬา	4.50	4.50	4.00	1.50
10. วัดกัณโศการาราม	3.00	3.00	3.00	2.00

พบว่า วัดอินทารามมีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ลักษณะทางการจัดการพื้นที่ด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูงมากคะแนนเฉลี่ย 4.60 เนื่องจากเป็นพระอารามหลวง เป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิของพระเจ้าตากสินมหาราชและพระมเหสี และมีพระอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช นอกจากนี้ด้านลักษณะทางเศรษฐกิจและอื่นๆ ด้านลักษณะทางธรรมชาติและกายภาพ อยู่ในระดับสูงคะแนนเฉลี่ย 4.40 และ 4.20 ตามลำดับ เนื่องจากที่ตั้งของวัดอินทารามด้านหลังติดถนนเทอดไทซึ่งเป็นถนนสายหลักในการสัญจรของพื้นที่ ด้านหน้าติดกับคลองบางกอกใหญ่ มีศาลาภิรมย์ภักดี ที่สำคัญ

วัดราชคฤห์มีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ลักษณะทางธรรมชาติและกายภาพ ลักษณะทางการจัดการพื้นที่ด้านวัฒนธรรม ลักษณะทางเศรษฐกิจและอื่นๆ อยู่ในระดับสูงคะแนนเฉลี่ย 4.33 4.00 3.67 ตามลำดับ เนื่องจากเป็นวัดที่มีรอยพระพุทธรูปและเขมอ ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาทั้งประชาชนในพื้นที่และนอกพื้นที่ อีกทั้งทำเลที่ตั้งด้านหลังติดถนนเทอดไท ด้านหน้าติดคลองบางกอกใหญ่ รวมถึงมีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้มาใช้บริการในย่านตลาดพลูด้วย

วัดจันทร์ทวารามมีลักษณะทางเศรษฐกิจและอื่นๆ อยู่ในระดับสูงมากคะแนนเฉลี่ย 5.0 เนื่องจากเป็นที่ตั้งของตลาดวัดกลาง ซึ่งเป็นตลาดที่สำคัญในพื้นที่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านลักษณะทางการจัดการพื้นที่ด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับสูงคะแนนเฉลี่ย 4.0 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ลักษณะทางธรรมชาติและกายภาพ อยู่ในระดับปานกลางคะแนนเฉลี่ย 3.5 เนื่องจากที่ตั้งด้านหลังติดถนนเทอดไท แต่ด้านหน้าคือตลาดวัดกลาง ซึ่งมีแผงร้านค้าบดบังทัศนียภาพของคลองหลวง อีกทั้งเป็นวัดที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงทำให้ประชาชนให้ความสนใจน้อยกว่า วัดอินทาราม และวัดราชคฤห์

6.4.1 สรุปแหล่งมรดกที่สำคัญทางวัฒนธรรมในประเภทสถาบันศาสนา

แผนที่ 6.4 แสดงโบราณสถานสำคัญทางพุทธศาสนาในตลาดพลู

จากการสำรวจ สอบถามและสังเกตการณ์พบว่า

วัดอินทารามมีโบราณสถานสำคัญที่สุด และมากที่สุด

ในระดับประเทศ คือ

- เจดีย์กู่ชาติ 2 องค์ที่บรรจุพระบรมอัฐิของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและพระอัครมเหสี
- วิหารที่มีแท่นบรรทม ซึ่งเป็นที่นั่งกรรมฐานของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
- พระอุโบสถสมัยรัชกาลที่ 3
- กุฏิเจ้าอาวาสในรูปแบบนีโอคลาสสิก ศาลาการเปรียญสมัยรัชกาลที่ 5

ในระดับจังหวัด คือ

- ศาลาภิรมย์ภักดี ซึ่งเคยเป็นท่าเรือสำคัญในอดีตของนายเลิศ ภริมย์ภักดี

วัดราชคฤห์ มีสถานที่สำคัญทางศาสนาพุทธรองลงมา

ในระดับประเทศ คือ

- เจดีย์บรมจุลธาตุของพระยาพิชัยดาบหัก
- เขามอพระพุทธรูปจำลอง
- พระอุโบสถรูปแบบสมัยรัชกาลที่ 3

ในระดับจังหวัด คือ

- วิหารพระนอนหงาย

สถานที่สำคัญลำดับต่อมาคือวัดโพธิ์นิมิตร์ โดยมีโบราณสถานสำคัญ

ในระดับประเทศ คือ

- ศาลารับเสด็จ ล้นเกล้ารัชกาลที่ 5 ที่ริมคลองสำเหร่
- พลับพลาที่ประทับของล้นเกล้ารัชกาลที่ 5
- ต้นโพธิ์ลังกา

โดยวัดจันทารามและวัดกัณฑ์ทาราราม นั้นไม่มีโบราณสถานที่สำคัญในระดับชาติ โดย วัดจันทาราม มีอุโบสถที่สร้างสมัยรัชกาลที่ 3 ที่กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้และวัดกัณฑ์ทาราราม มีอุโบสถรูปแบบจีน ลักษณะคล้ายอุโบสถ วัดราชคฤห์ วัดโพธิ์นิมิตร์นั้นมีโบราณสถานสำคัญระดับชาติและมีกิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ งานแห่เทียนพรรษาประจำปีเท่านั้น ในขณะที่เจดีย์พระอัฐิ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในวัดอินทาราม และเจดีย์บรมจุลธาตุพระยาพิชัยดาบหัก ในวัดราชคฤห์ นั้นถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่มีคนกราบไหว้บูชาจากทั่วประเทศ ตลอดทั้งปี ซึ่งทำให้ มีกิจกรรมต่างๆ ทางวัฒนธรรม เช่น การแก้บน การผลิตเครื่องรางของขลัง ของที่ระลึกต่างๆ งานเทศกาล และ งานแห่ประจำปีเฉลิมฉลอง วันปราบดาภิเษกของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในวันที่ 28 ธันวาคมของทุกปี

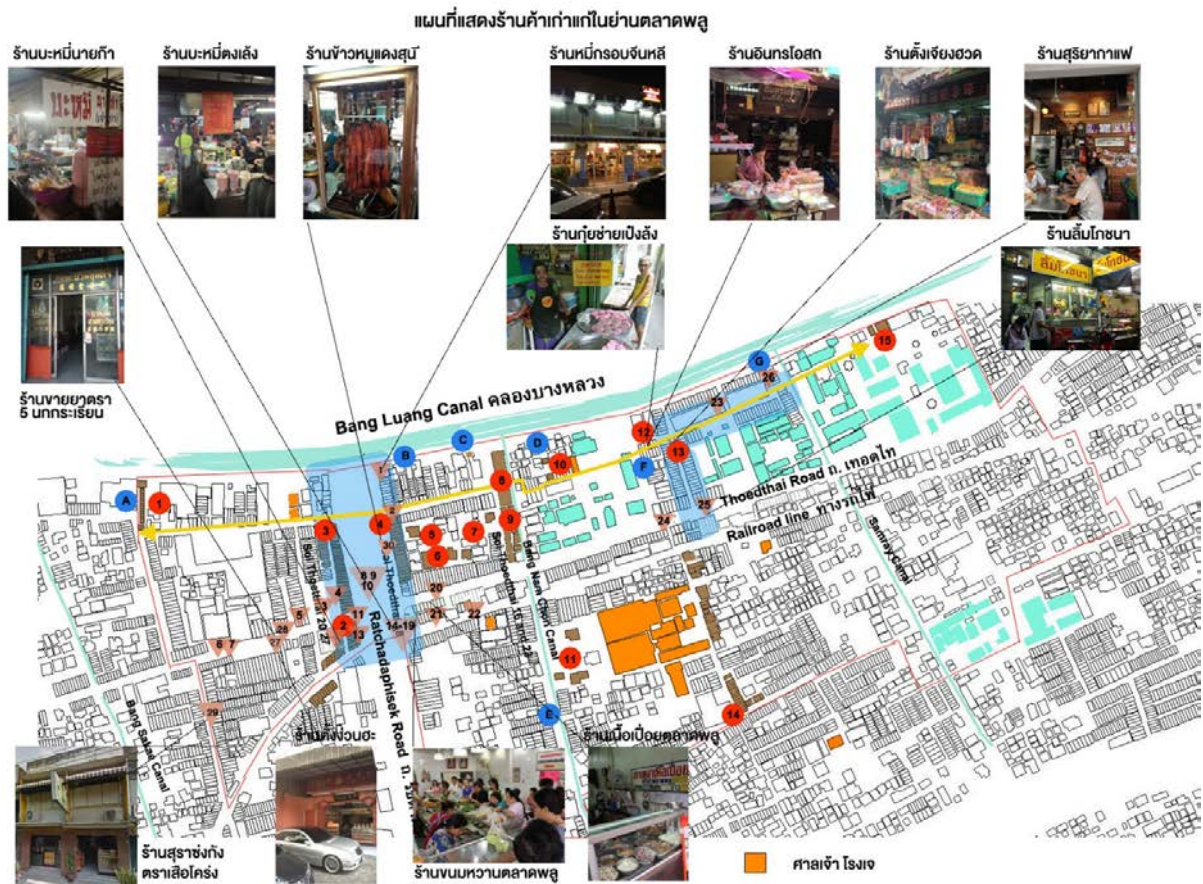

แผนที่ 6.5 แสดงศาสนสถานประเภทศาลเจ้าในย่านตลาดพลู

ในส่วนของศาลเจ้าจีนทั้ง 7 แห่งนั้น ตัวศาลเจ้าส่วนใหญ่มีการรื้อสร้างใหม่หลายครั้ง จึงไม่เข้าข่ายเป็นโบราณสถานที่สำคัญระดับประเทศ แต่ยังเป็นสถานที่สำคัญที่ก่อให้เกิดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ของคนจีนอย่างต่อเนื่อง โดยสถานที่สำคัญ คือ

- ศาลเจ้าตึกดิน ซึ่งยังเป็นศาลเจ้าที่ไม่มีการย้ายที่หรือรื้อสร้างใหม่แต่มีการซ่อมปรับปรุงหลายครั้ง จึงพอนับได้ว่าเป็นอาคารโบราณสถานของชุมชน มีกิจกรรมสำคัญ คือ งานฉลองวันเกิดเจ้าประจำปี
- ศาลเจ้าพ่อพระเพลิง ซึ่งเป็นอาคารใหม่ โดยศาลเดิมมีขนาดเล็กตั้งอยู่ข้างสถานีดับเพลิงตลาดพลู มีกิจกรรมสำคัญคืองานแห่เจ้าพ่อพระเพลิงประจำปี
- โรงเจ เสียงเค่งตั้ง เป็นโรงเจใหญ่ที่สุดในฝั่งธนบุรี เคยเป็นที่พักอาศัยของครอบครัวชาวจีน ที่อพยพมาเมืองไทย และหนีภัยในสมัยสงครามโลก จึงนับเป็นแหล่งข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน ซึ่งมีศาลเจ้าตั้งอยู่ภายในมากมายและมีกิจกรรมต่อเนื่องกับเทศกาลกินเจประจำปี

6.4.2 สรุปแหล่งมรดกที่สำคัญทางวัฒนธรรมในประเภทแหล่งพาณิชยกรรม

แผนที่ 6.6 แสดงร้านค้าเก่าแก๋ในย่านตลาดพลู

ร้านค้าเก่าแก๋ และมีชื่อเสียงที่สุดของตลาดพลู คือ

กลุ่มอาหาร

- ร้านหมี่กรอบจีนหลี ซึ่งเป็นร้านอาหารเก่าแก๋ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 นับว่าดำเนินการต่อเนื่อง กว่า 100 ปี และมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ ในประวัติศาสตร์ของประเทศ มีลักษณะสินค้า ที่มีสูตรพิเศษ คือ หมี่กรอบ ที่มีวิธีการทอดและปรุงพิเศษไม่เหมือนใคร
- ร้านขนมหวานตลาดพลูไม่มีสาขา ซึ่งเป็นร้านขนมไทยเก่าแก๋สืบทอดมาจากคุณทวดนับได้เกือบ 100 ปี เจ้าของปัจจุบันดำเนินการต่อจากทวดมาไม่ต่ำกว่า 70 ปีแล้ว มีตำรับการทำขนม ที่ไม่หวานจนเกินไป ใช้ส่วนผสมจากธรรมชาติดั้งเดิมทั้งหมด
- ร้านบะหมี่นายก้า เป็นร้านที่ยังทำเส้นบะหมี่และอย่างหมูแดงเองจนเป็นเอกลักษณ์มากกว่า 70 ปี โดยคิดค้นทำเครื่องรีดเส้นเองด้วยเป็นเจ้าแรกๆ ในกรุงเทพฯ เปิดขายเวลาจ่านถึงกลางคืน ในตึกแถวเก่าใน ซอยเทอดไท 27

- ร้านบะหมี่ต่งเล้ง เป็นร้านบะหมี่ที่ทำเส้นหมี่เองโดยมีสูตรที่ใช้ไข่มากกว่าปกติ หมูกรอบ หมูแดงและลูกชิ้นทำเองหมด มามากกว่า 70 ปี เปิดขายทั้งกลางวันในตึกแถวหน้าซอยเทอดไทย 22 และกลางคืนที่เพิงริมทางรถไฟบริเวณแยกเข้าถนนรัชดาภิเษก

- ร้านกาแฟสุริยา เป็นร้านกาแฟ เปิดบริการในตลาดวัดกลางมากกว่า 70 ปี โดยเน้นการชงแบบเข้มข้น ชามเน้นที่ใบชาพิเศษนำเข้าจากอินโดนีเซีย

- ร้านเนื้อเปื่อยตลาดพลู เป็นร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อเปื่อย เปิดกิจการมากกว่า 60 ปี ตั้งอยู่ในตึกแถวข้างสถานีรถไฟ

- ร้านข้าวหมูแดงสุณี สูตรและจากหมวยเขียนเปิดมากกว่า 50 ปี เปิดขายกลางวันในเพิงริมทางรถไฟ

- ร้านลิ้มโภชนาเป็นร้านขายข้าวมันไก่เปิดขายมากกว่า 50 ปี โดยมีสูตรหุงข้าวมันที่หอมไม่มันเลียนมีการบริการที่พิเศษ คือเปิดขายตลอด 24 ชั่วโมงมากกว่า 30 ปีแล้ว ที่หน้าทางเข้าตลาดวัดกลาง

กลุ่มร้านขายของไหว้และยาแผนโบราณ

- ร้านอินทรีโอสถ ซึ่งยังอยู่ในเรือนแถวไม้ดั้งเดิมบนที่ของวัดราชคฤห์ในถนนตลาดพลูทางใน ช่วงซอยแคบ ยังคงดำเนินกิจการมากกว่า 100 ปี

- ร้านขายยาบ้านสุนตึง ยาหอมตรา 5 นกกระเรียน ดำเนินกิจการมากกว่า 80 ปี มีการจดตำรับยาจีนประเภทยาหอม ยาพิวหนิง

- ร้านตั้งเจียงฮวด เป็นร้านขายของส่งและยังรับทำขนมไหว้เจ้าต่างๆ เช่น กี่จ่าง บะจ่าง ขนมสิงโต(ปั้นจากน้ำตาลและถั่ว) และจันอับ โดยที่เปิดกิจการต่อเนื่องมากกว่า 70 ปี ใน ตลาดวัดกลาง

- ร้านตั้ง่วนฮะ กุ่ยสือ เป็นร้านขายขนมเปียะ ขนมจันอับ ขนมสิงโต เปิดกิจการมากกว่า 70 ปี

จากการสำรวจ สัมภาษณ์ร้านค้าและสังเกตการณ์ในพื้นที่ตลาดพลูพบว่าร้านค้าเก่าแก่นั้นกระจุกตัวใน 2 ย่านหลักของตลาดพลู คือ

1. ย่านที่เคยเป็นตลาดพลูเก่า โดยกลายเป็นย่านขายอาหารกลางคืนที่สำคัญ มีบริเวณโดยรอบจุดตัดถนนเทอดไท กับถนนรัชดาภิเษก (ที่เป็นสะพานลอย) เช่น กลุ่มร้านในเพิงริมทางรถไฟ ข้างแยกทางเข้าถนนรัชดาภิเษก กลุ่มร้านรถเข็นอาหารในซอยเทอดไท 27 และกลุ่มตึกแถวบริเวณ ทำน้ำตลาดพลู โดยที่กลุ่มร้านในซอยเทอดไท 27 เปิดขายอาหารเวลาค่ำ จนถึงประมาณตี 2 ส่วนกลุ่มร้านอาหารในเพิงนั้นมี เจ้าที่เปิดขายประจำกลางวัน และกลางคืน(ตั้งแต่หัวค่ำถึงตี 2) สลับกัน มีร้านสำคัญเก่าแก่ คือ บะหมี่ต่งเล้ง บะหมี่นัยก้า (ที่เปิดในช่วงค่ำถึงตี) ข้าวหมูแดงสุณี (เช้าจนค่ำ) ในบริเวณกลุ่มตึกแถวริมทำน้ำตลาดพลู มีร้านหมี่กรอบจินหลี่ (เปิดรอบเช้า10 โมง ปิดบ่าย 2 เปิดรอบบ่าย 4 โมงถึง 4 ทุ่ม) และร้านครัวบางหลวง ที่เปิดบริการถึงประมาณ 4 ทุ่มเช่นกัน

2. ย่านตลาดวัดกลางและบริเวณรอบข้างรวมถึงตึกแถวริมถนนทอดไทบริเวณหน้าวัดจันทารามและซอยทอดไท 12 โดยตลาดวัดกลางนั้นเป็นตลาดสด ที่พ่อค้าแม่ค้าเริ่มทำการขายของต่างๆ และส่งของ ตั้งแต่ 2 ขงวันใหม่จนถึงเวลาสายประมาณ 10 โมงเช้า ซึ่งตึกแถวโดยรอบตลาด เช่น ตึกแถวในซอยทอดไท 12 ซึ่งมีกลุ่มร้านค้าขายส่งและขายของไหว้เจ้าอย่างหนาแน่น ยังคงขายของต่อไปจนถึงช่วงเย็น มีร้านเก่าแก่สำคัญในย่านนี้คือ ร้านอินทรีโฮสเทล ร้านก๊วยซ่าย เป้งล้ง ร้านสุริยากาแฟ ตั้งเจียงฮวดและลิ้มโภชนา

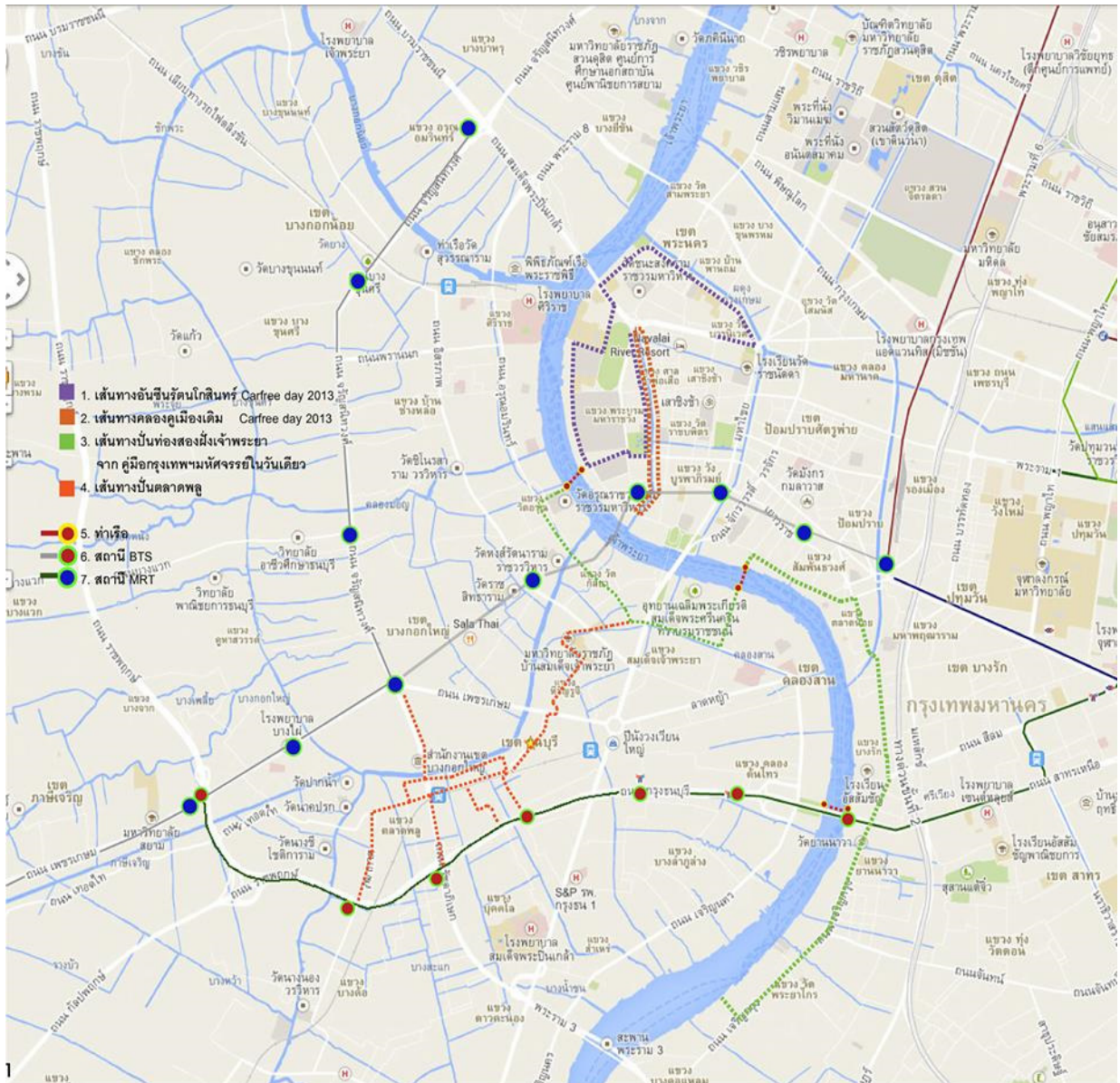
6.5 เส้นทางวัฒนธรรม

จากสรุปการสำรวจแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ประเภทศาสนสถาน สิ่งก่อสร้างเก่าแก่ พบว่ายังมีโบราณสถานที่สำคัญระดับชาติ อาคารเก่าแก่ในชุมชน พาณิชยกรรม และประเพณีวัฒนธรรม กิจกรรมทางพาณิชยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญ มีงานเทศกาลสำคัญระดับชาติ แต่ยังขาดความต่อเนื่องที่ทำให้เห็นภาพรวมของย่านตลาดพลูที่ชัดเจน ซึ่งเส้นทางถนนตลาดพลูใน และซอยทอดไท 16, 23, 12 และ 21 ที่มีอาคารบ้าน และเรือนแถวเก่าแก่ สามารถเป็นเส้นทางที่เชื่อมย่านวัฒนธรรมสำคัญของตลาดพลูเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังต่อเชื่อมกับย่านเมืองเก่า ชุมชนอื่นๆ ในเขตธนบุรี คลองสานและเกาะรัตนโกสินทร์ได้ โดยนำเอาข้อมูลที่ได้สำรวจจัดทำเป็นแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวตลาดพลูขึ้น

6.5.1 เส้นทางจักรยานตลาดพลู (Talad Phlu Bicycle Tour)

เนื่องจากการขยายตัวของการใช้จักรยานในปัจจุบัน ทำให้มีปริมาณนักท่องเที่ยว ที่เดินทาง โดยใช้จักรยานไปยังแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และชุมชนต่างๆ ในพื้นที่เมืองมากขึ้น การใช้จักรยาน ยังมีผลกระทบต่อชุมชนน้อยกว่าการเดินทางโดยรถยนต์ หรือ รถโดยสารขนาดใหญ่ต่างๆ ทั้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชน โดยเฉพาะชุมชน ในพื้นที่ประวัติศาสตร์ ที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อวิถีชีวิต ทั้งที่เป็นมรดกทางกายภาพ และมรดกที่จับต้องไม่ได้ โดยที่หน่วยงานท้องถิ่น เช่น กรุงเทพมหานคร โดย กองการท่องเที่ยว สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ได้จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวโดยใช้จักรยานไว้หลายเส้นทางในพื้นที่ประวัติศาสตร์ เช่น เส้นทางอันซีนรัตนโกสินทร์ (Unseen Rattanakosin Route) และ เส้นทางคลองคูเมืองเดิม (Old City Moat Route) ซึ่งใช้ในงาน Bangkok Car free Day ในการชม เขตเมืองประวัติศาสตร์ กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นในและชั้นกลาง นอกจากนี้ ได้มีเส้นทางเพิ่มเติม ในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษาตลาดพลูและวัดโพธิ์นิมิตคือ ปันทองสองฝั่งเจ้าพระยา ซึ่งเป็นหนึ่งใน 15 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวจากหนังสือ กรุงเทพมหานครร้อยวันเดียว ของ กองการท่องเที่ยว กทม. โดยเริ่มต้นจากวัดอรุณราชวราราม ปันชมวัด โบสถ์คริสต์ มัสยิดและชุมชนในบริเวณ กะดีจีน ไปจนถึงท่าดินแดงและข้ามเรือไปยังบางรักป็นไปถึง เอเชียทีค

นอกจากนี้การขยายตัวของ เส้นทางรถไฟฟ้า BTS และMRT สายสีน้ำเงินและสีม่วงจนใกล้ ย่านพื้นที่ตลาดพลู โดยมี สถานีรถไฟฟ้า BTS 3 สถานีที่สามารถเดินทางสู่พื้นที่ตลาดพลูได้ ในระยะใกล้ และ สถานี MRT 2 สถานี ซึ่งเชื่อมต่อพื้นที่ธนบุรีกับใจกลางกรุงเทพมหานคร (โปรดดู แผนที่โครงข่ายทางจักรยานตลาดพลู-กรุงรัตนโกสินทร์)

แผนที่ 6.7 แสดงโครงข่ายทางจักรยานตลาดพลู-กรุงรัตนโกสินทร์

จุดประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนต่อเนื่องกับแผนงานและนโยบายของ กองการท่องเที่ยว กทม. ที่ได้ จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวไว้แล้ว โดยเส้นทางท่องเที่ยวจักรยานตลาดพลูสามารถเชื่อมต่อกับ เส้นทางปั่นท่องเที่ยวย่านกะดีจีนและปั่นท้องสองฝั่งเจ้าพระยา คือ สามารถเชื่อมต่อกันที่ ถนน อินทรพิทักษ์ วงเวียนใหญ่ ถนนอิสรภาพ ทำให้มีทางเลือกในการท่องเที่ยวนอกจากไปท่าดินแดง ข้ามฟากไปถนนเจริญกรุงเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยาไปยังเอเชียทีคซึ่งเป็นระยะทางไกล มาเที่ยวชมชุมชนริมคลองบางหลวง หรือแม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่าแทนได้

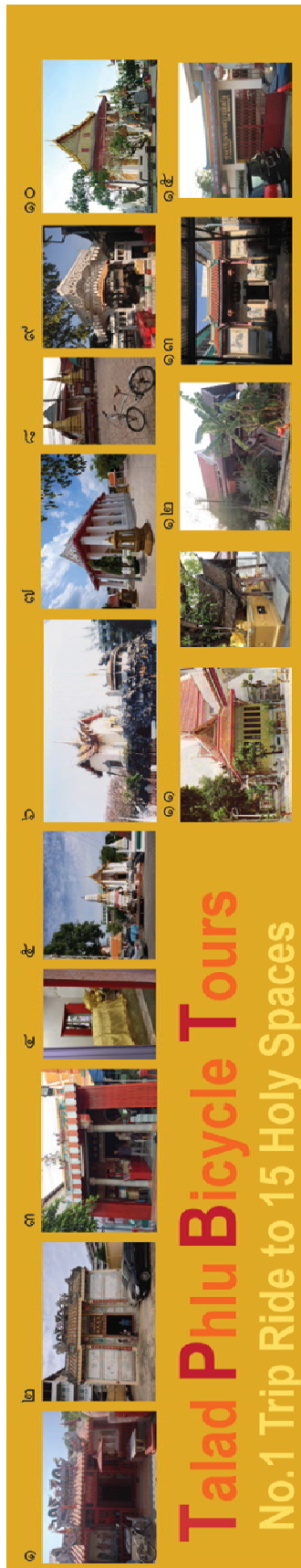
2. นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการเดินทางท่องเที่ยวจากระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ คือ ระบบรถไฟฟ้า BTS และ MRT โดยที่ BTS นั้นมีสถานีถึง 3 สถานีที่อยู่ใกล้ คือ 1. สถานีโพธิ์นิมิตร 2. สถานีตลาดพลู (ตรงข้ามห้างสรรพสินค้า The Mall) 3. สถานีวุฒากาศ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถขึ้นจักรยานตาม เส้นทางมายังตลาดพลูได้โดยง่ายและสถานี BTS ทุกสถานีสามารถทำรถจักรยานขึ้นไปได้ ทางด้านสถานี MRT สายสีน้ำเงินที่แยกไฟฉายและ ที่ถนนเจริญสนิทวงศ์ 13 นั้น นักท่องเที่ยว สามารถนำจักรยานพับเข้าได้ โดยที่สถานี MRT ทั้งสองแห่งสามารถต่อเชื่อมกับเส้นทางจักรยาน มายังตลาดพลูได้โดยทางถนนอิสรภาพและถนนเจริญสนิทวงศ์ ซึ่งในอนาคต ผู้ขับขี่จักรยานอาจจะ สามารถเชื่อมต่อการจราจรทางน้ำได้เช่นกัน

3. การทำแผนที่นี้เพื่อสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนริมคลองบางหลวง (แม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่า) ได้สะดวกยิ่งขึ้น สร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ตลาดพลูและยังเสริมรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการค้าขายได้อีกด้วย และยังเป็นฐานข้อมูลในการนำไปจัดประชุม Focus group กับตัวแทนชุมชนเพื่อจัดทำแผนที่วัฒนธรรมต่อไป

กระบวนการจัดทำแผนที่และข้อมูล

การทำแผนที่ทางจักรยานแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ พื้นที่ตลาดพลูประกอบด้วยศาสนสถานสำคัญต่างๆทั้งที่อยู่ในวัดพุทธและศาลเจ้าจีนในชุมชน และในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งสิ้น15แห่ง ซึ่งสถานที่เหล่านี้เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในพื้นที่และมีเรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น อนุสาวรีย์และเจดีย์พระอัฐิของ สมเด็จพระเจ้าตากสิน ตลอดจนพิธีกรรมต่างๆ อีกมากมาย ทั้ง ของชุมชนทั้งชาวพุทธ มุสลิมและจีน เส้นทางปั่นจักรยานจะลัดเลาะพานักท่องเที่ยวชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในชุมชนที่นี่

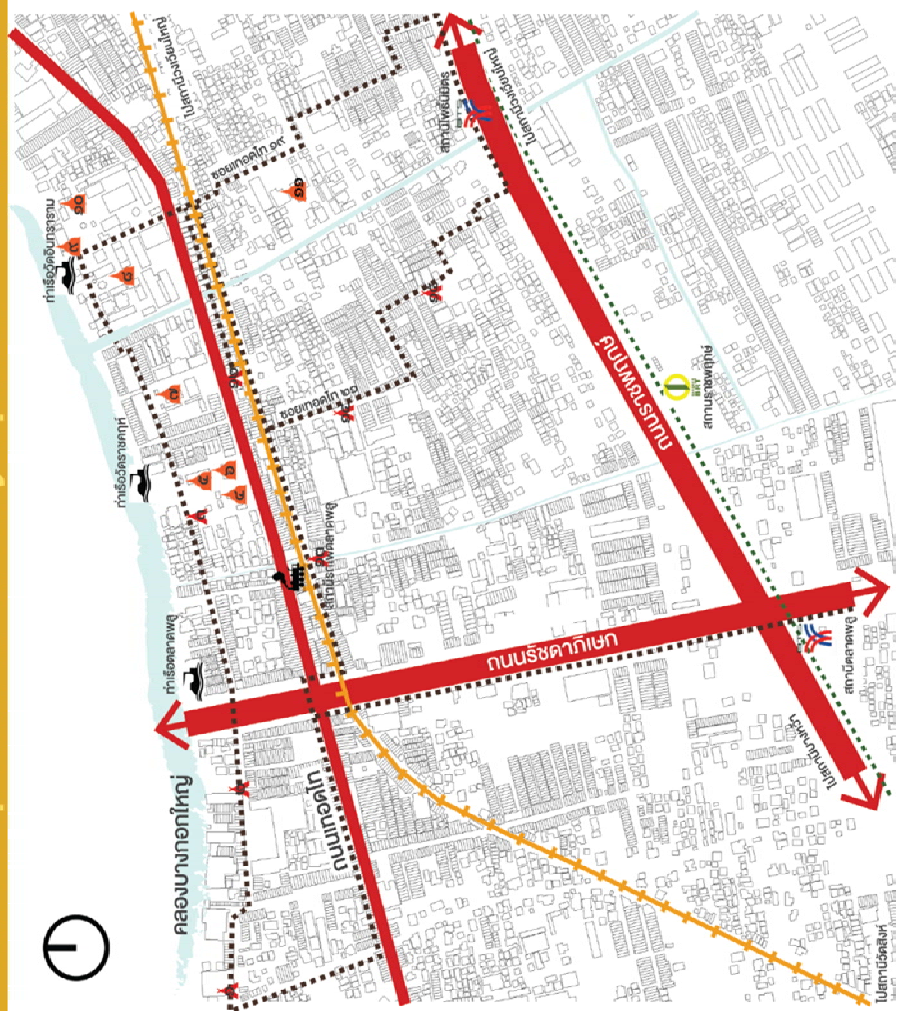

SoA+D
School of Architecture and Design

แผนที่ปั่นจักรยาน ทำบุญไหว้พระ
15 สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ในตลาดพลู

- สัญลักษณ์
- ถนนสายหลัก
 - ทางรถไฟ
 - ทางจักรยาน
 - ขอบเขตพื้นที่ศึกษา
 - ศาสนสถานที่สำคัญ
 - ศาลเจ้าที่สำคัญ

๑. ศาลเจ้าวงอู
๒. ศาลเจ้าพระเพลิง
๓. ศาลเจ้าพาดก วัดราชกกุธ
๔. วิหาร พระนอนกษัย วัดราชกกุธ
๕. เจดีย์อุปัฏฐายะยาพิชัยดาบหัก วัดราชกกุธ
๖. พระพุทธบาทจำลองบนหน้าของ วัดราชกกุธ
๗. อุโบสถวัดอินทาราม
๘. เจดีย์พระอุปัฏฐายะยาพิชัยดาบหัก วัดอินทาราม
๙. ศาลาภิรมย์ภักดี วัดอินทาราม
๑๐. พระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วัดอินทาราม
๑๑. ศาลาธิปไตยและต้นโพธิ์ วัดโพธิ์นิมิต
๑๒. ศาลเจ้าสุทโธทนะเจ้าบางเฝือ
๑๓. ศาลเจ้าติณดิน
๑๔. โรงเจ
๑๕. ศาลเจ้าแก้วเกษร

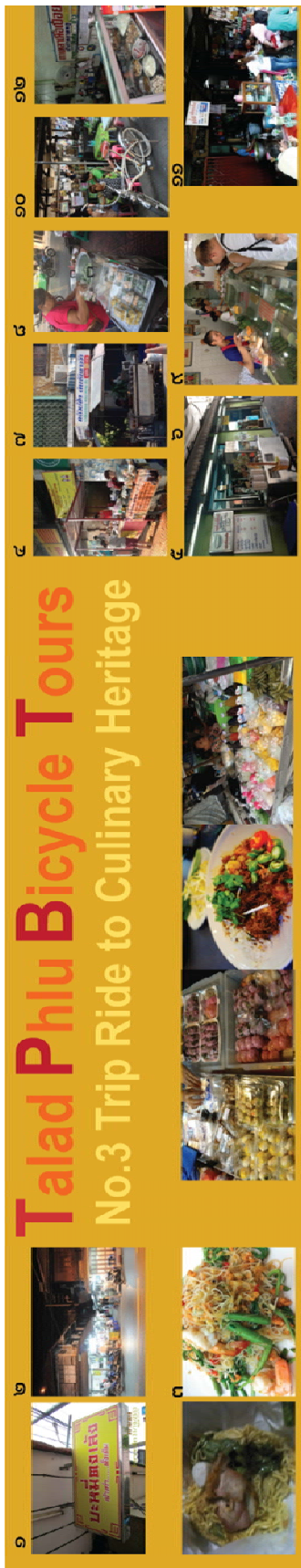

แผนที่ 6.8 แสดงทำบุญไหว้พระ 15 สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ในตลาดพลู

2. ย่านอาคารประวัติศาสตร์

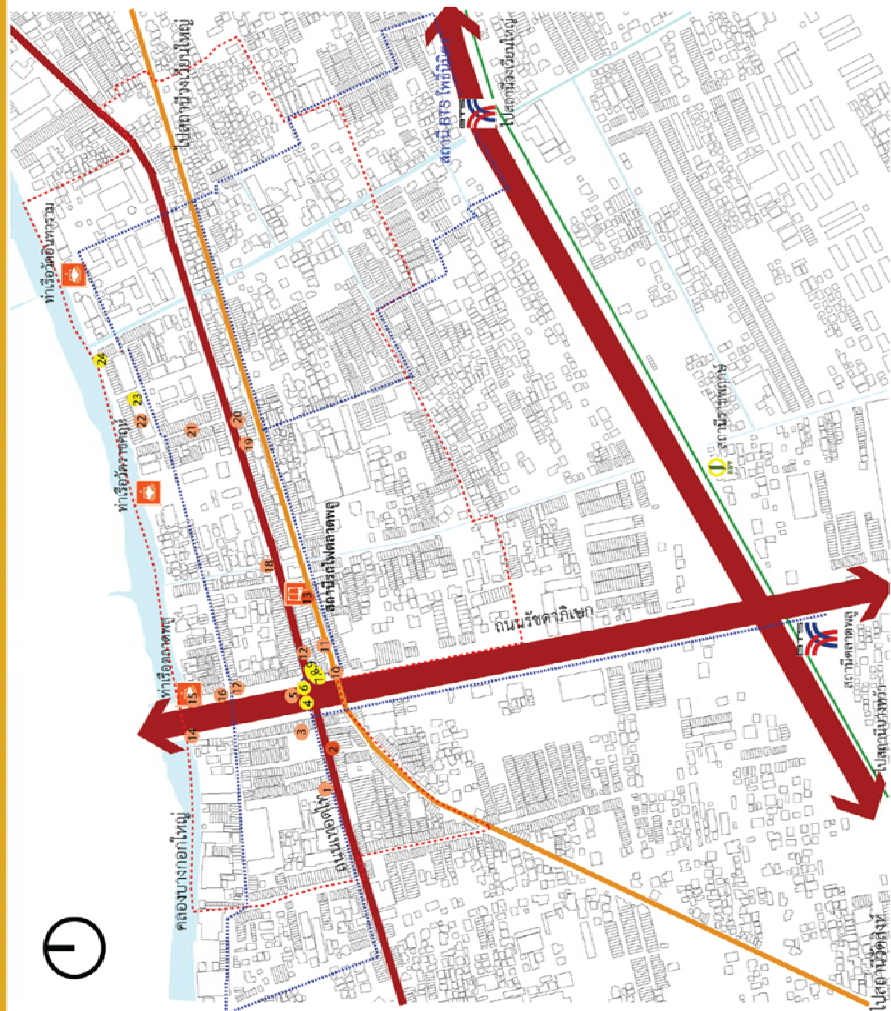
ตลาดพลูเป็นชุมชนเก่าแก่ซึ่งมีอาคารประวัติศาสตร์ชุมชนตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 และ 5 ซึ่งยังมีอาคารเรือนแถวไม้ที่มีรายละเอียดที่น่าสนใจอยู่ในบริเวณถนนตลาดพลูในซึ่งเป็นเส้นทางริมน้ำ เช่น โรงสีเก่า โรงน้ำปลา ร้านขายยาโบราณ ร้านค้าเครื่องจักสานรวมถึงบ้านเรือนในตรอกโรงเจและซอยข้างวัดโพธิ์นิมิตรที่มีศูนย์สุขภาพชุมชน ร้านตัดผม ที่ทำการชุมชนริมคลองย่อย และถนนรวมถึงตึกแถวในรูปแบบตะวันตกผสมแบบจีน และแบบนีโอคลาสสิก ในพื้นที่ย่านการค้าที่อยู่ริมถนนเทอดไท บริเวณรอบๆ สะพานลอยถนนรัชดาภิเษก และซอยย่อย (เทอดไท 18, 20 และ 27) จนถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองที่เป็นตึกแถวขนาดเล็กรูปแบบเรียบง่าย แต่มีองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ที่กลมกลืนกับอาคารเก่าอื่นๆ

3. แหล่งอาหารและสินค้าขึ้นชื่อ ตลาดพลูเป็นแหล่งสินค้าขึ้นชื่อมากมายซึ่งแต่เดิมเป็นที่ค้าขายหมากพลูที่ส่งขายทั่วกรุงเทพฯ และจังหวัดข้างเคียง แต่ต่อมาเป็นตลาดที่สำคัญของพื้นที่ฝั่งตะวันตกของกรุงเทพฯ สืบเนื่องมาจากชุมชนจีนที่อาศัยอยู่ จึงมีของขึ้นชื่อ เช่น ขนมกุยช่ายซึ่งมีแหล่งผลิตสำคัญในตรอกโรงเจ อาหารสำหรับไหว้เจ้าตามเทศกาลของคนจีนต่างๆ รวมถึงของไหว้ในตลาดวัดกลาง และอาหารขึ้นชื่อสำคัญของคนจีนคือ เส้นบะหมี่ ซึ่งมีทั้งบะหมี่เกี๊ยวน้ำ หลายร้านในบริเวณกลุ่มร้านอาหารกลางคืนในซอยเทอดไท 27 และในเพิงขายอาหารริมทางรถไฟ หมี่กรอบจีนหลี ซึ่งเป็นตำนานสมัยก่อนที่เคยได้ถวายล้นเกล้า รัชกาลที่ 5 ซึ่งยังคงอยู่ใกล้ท่าเรือตลาดพลู ขนมไทยชนิดต่างๆ ที่ตกทอดมาหลายชั่วอายุคนในตึกแถวริมทางรถไฟ

Talad Phlu Bicycle Tours

No.3 Trip Ride to Culinary Heritage

KMITL King Mongkut's University of Technology Thonburi

SoA+D School of Architecture and Design

แผนที่ปั่นจักรยานชิมมรดกอาหารไทย ตลาดพลู

สัญลักษณ์

- ร้านอาหาร
- ร้านขนม
- ถนนสายหลัก
- ทางจักรยาน
- ขอบเขตพื้นที่ศึกษา
- ย่านอาคารเก่า

จุดเริ่มต้น

- 1 ร้านขนมปังแดง
- 2 ร้านข้าวเหนียวและกล้วยต้มเปิดยังอยู่
- 3 ร้านขนมปังแดง
- 4 ร้านขนมปังแดง
- 5 ร้านขนมปังแดง
- 6 ร้านขนมปังแดง
- 7 ร้านขนมปังแดง
- 8 ร้านขนมปังแดง
- 9 ร้านขนมปังแดง
- 10 ร้านขนมปังแดง
- 11 ร้านขนมปังแดง
- 12 ร้านขนมปังแดง

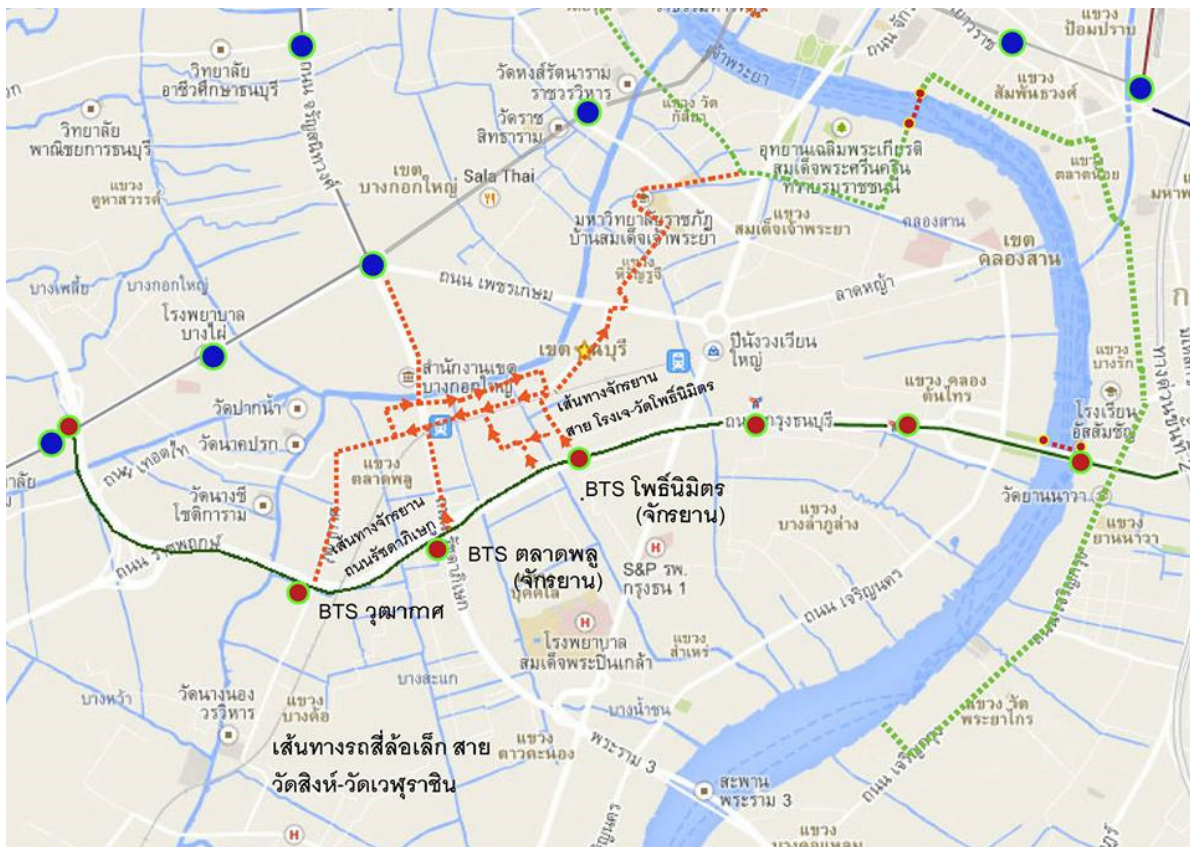
จุดสิ้นสุด

- 13 ร้านขนมปังแดง
- 14 ร้านขนมปังแดง
- 15 ร้านขนมปังแดง
- 16 ร้านขนมปังแดง
- 17 ร้านขนมปังแดง
- 18 ร้านขนมปังแดง
- 19 ร้านขนมปังแดง
- 20 ร้านขนมปังแดง
- 21 ร้านขนมปังแดง
- 22 ร้านขนมปังแดง
- 23 ร้านขนมปังแดง
- 24 ร้านขนมปังแดง

แผนที่ 6.10 แสดงปั่นจักรยานชิมมรดกอาหารไทย ตลาดพลู

6.5.2 เส้นทางเดินเท้าและรถโดยสารภายในพื้นที่

นอกจากเส้นทางจักรยานแล้ว ผู้เยี่ยมชม นักท่องเที่ยวสามารถเดินเท้าจาก BTS ตลาดพลู มายังพื้นที่ถนนตลาดพลูทางในซึ่งขนานไปกับคลองบางหลวงได้ หรือสามารถขึ้นชมทัศนียภาพของคลองบางหลวงโดยใช้เส้นทางที่มาจากสถานีวุฒากาศแทน ซึ่งมี บริการรถสี่ล้อเล็กในชุมชน หรือ รถมะป๋อ ซึ่งวิ่งจากหน้าสำนักงานเขตธนบุรี ผ่านสถานีรถไฟตลาดพลู เข้าเส้นทาง ถนนวุฒากาศ ซึ่งลอดใต้ถนนราชพฤกษ์-สาทร ผ่านสถานีรถไฟ BTS วุฒากาศ วัดหนัง วัดนางนอง วัดราชโอรส ไปเข้าถนนเอกชัย และหมีกระยะ ที่วัดสิงห์

แผนที่ 6.11 แสดงเส้นทางเดินเท้าและรถโดยสารขนาดเล็ก

6.5.3 สรุปการทำแผนที่วัฒนธรรม

จากข้อสรุปสาระสำคัญและจุดเด่นของพื้นที่นำไปสู่การจัดทำเส้นทางวัฒนธรรมทั้ง 3 ด้าน คือ

- 1) สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งรวบรวมสถานที่สำคัญทางศาสนา ซึ่งรวมที่มีอยู่ในวัดและศาลเจ้าทั้งหมด 15 แห่ง
- 2) ย่านอาคารประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นอาคารพักอาศัยและพาณิชย์กรรมเก่าในชุมชน และ
- 3) แหล่งอาหารและสินค้าขึ้นชื่อของตลาดพลู โดยทางคณะผู้วิจัยได้นำเสนอให้กับตัวแทนชุมชนในพื้นที่ตลาดพลู โดยได้มีการจัดประชุม Focus Group ขึ้นมาในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2557 โดยมีรายชื่อผู้เข้าร่วมดังนี้

1. คุณประวิทย์ ดุสิตา	อาชีพ ข้าราชการครู โรงเรียนวัดราชคฤห์
2. น.ส. ธัญสินี มณฑา	อาชีพ รับจ้าง
3. นายวโรดม เลิศธานินทร์วณิช	อาชีพ เจ้าของกิจการ (สุรียากาแฟ 2)
4. นายวินัย เลิศธานินทร์วณิช	อาชีพ เจ้าของกิจการ (สุรียากาแฟ 2)
5. น.ส. กนกวรรณ กาศโธสง	อาชีพ เจ้าของกิจการ (ขนมเป็ญญวน)
6. นายกิตติศักดิ์ มาตรสุวรรณกิจ	อาชีพ รับจ้างขับรถสามล้อ
7. น.ส. สมศรี อุษาเรืองจรัส	อาชีพ เจ้าของกิจการ (ผลิต ขายก๊วยช่าย)
8. นางกิมเอ็ง กายธรรมกุล	อาชีพ เจ้าของกิจการ (กล้วยเชื่อม)
9. นายอดิศักดิ์ ธนวิริยสิน	อาชีพ ขับรถสาธารณะ
10. นายเกียรติศักดิ์ เกียรติมงคล	อาชีพ เจ้าของกิจการ
11. น.ส. สุวนิษฐ์ นิติพรวิสิฐ	อาชีพ เจ้าของกิจการ (หมี่กรอบจีนหลี)
12. นายอุดม ประกิจ	อาชีพ เจ้าของกิจการ (ขนมไข่)
13. นางสาวนันทิพย์ มีขุนทร์	อาชีพ เจ้าของกิจการ (ขนมเบื้องไทย)
14. นายพิสันต์ ชุ่มวิจิตร	ประธาน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตธนบุรี
15. คุณพีระวัฒน์ ภิญโญวัฒนากร	อาชีพ เจ้าของร้านเพชรทองยิ่งเฮง

โดยที่ทางตัวแทนชุมชนในพื้นที่ได้ช่วยให้ข้อมูล เรื่องราวและสถานที่สำคัญในอดีตของตลาดพลู เช่นที่ตั้งของโรงงานเก่าต่างๆ ที่อยู่ริมคลองบางหลวงว่า ตลาดพลูเป็นย่านที่เคยคึกคักถึงขนาดมีโรงสีข้าว ตั้งเรียงรายอยู่ริมน้ำมากถึง 9 โรง โรงชั้นเรือ โรงงานทำเต้าเจี้ยว น้ำปลา โรงนึ่งปลาทุ โรงย้อมคราม ในวัดอินทาราม ซึ่งอาศัยแกนถนนตลาดพลูทางในเป็นหลัก ซึ่งยังมีร่องรอยที่ตั้งโรงงานเก่า อยู่หลายแห่ง รวมถึง โรงฆ่าวัวและฆ่าไก่ใกล้วัดโพธิ์นิมิตร โรงฝืน โรงฆ่าหมู และร้านส่งโปยกัวนซึ่งเคยอยู่ในบริเวณซอย เทอดไท 20 และถนนตลาดพลูทางใน ทางชุมชนยังได้หารูปถ่ายเก่าของท่าเรือตลาดพลูและเล่าความเป็นมา ของร้านค้าต่างๆ ที่ได้มีการโยกย้าย ร้านจากพื้นที่ ริมน้ำมายังริมถนนเพราะถูกไฟไหม้ และการถูกเวนคืนที่ดิน เพื่อสร้างถนนรัชดาภิเษกด้วย

[illegible]

แผนที่ 6.12 แสดงสถานที่สำคัญในอดีตของตลาดพลู

ทางชุมชนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของย่านร้านค้าอาหาร และของไหว้ที่ยังมีความคึกคักกว่าเป็นจุดเด่นทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของตลาดพลูและเขตนนบุรี เพราะร้านส่วนใหญ่ยังเป็นร้านค้าขายอาหารที่สืบทอดกิจการมาจากบรรพบุรุษจึงควรเน้นโครงข่ายเส้นทางที่เชื่อมต่อย่านร้านค้าสำคัญในแผนที่วัฒนธรรมเป็นจุดใหญ่โดยมีโบราณสถาน อาคารประวัติศาสตร์ของชุมชนและพื้นที่ในอดีตของ ตลาดพลู เป็นจุดเสริมจึงนำไปสู่แผนที่วัฒนธรรม ฉบับแผนที่ร้านอาหารแนะนำ ย่านตลาดพลู โดยที่ทางชุมชนเห็นชอบให้รวมแผนที่สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และย่านอาคารประวัติศาสตร์เข้าด้วยกันเป็นแผนที่วัฒนธรรมฉบับสถานที่สำคัญ อาคารเก่าที่สมควรอนุรักษ์และเรื่องเล่าในประวัติศาสตร์ซึ่งได้มีการเก็บข้อมูล อาคารประวัติศาสตร์ โดยการเขียนแบบอนุรักษ์พื้นที่เน้นการเขียนแบบอาคารเก่า ให้มีบรรยากาศเหมือนจริง หรือ Vernacular Documentation (VERNADOC) และองค์ประกอบทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมในชุมชนในการทำแผนงานย่อยของโครงการวิจัยนี้ต่อไป

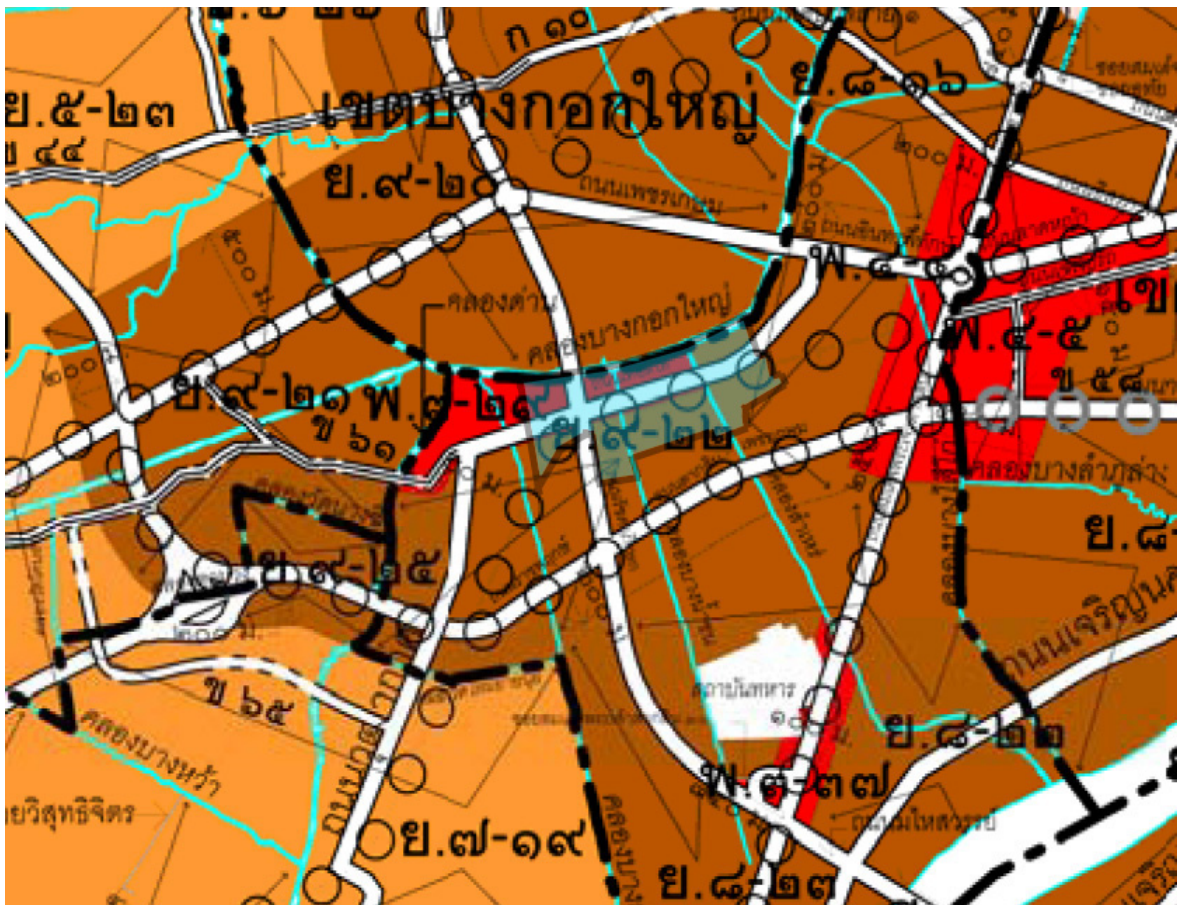
ภาพที่ 6.54 บรรยากาศระหว่างการประชุมเพื่อทำแผนที่วัฒนธรรม โดยมีนักวิจัย ภูมิสถาปนิกและผู้ออกแบบกราฟฟิกแผนที่วัฒนธรรม ทำงานรวบรวมข้อมูลกับตัวแทนชุมชน

แผนที่วัฒนธรรมตลาดพลู

6.6 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

พื้นที่ตลาดพลูที่สำรวจนั้นครอบคลุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท คือ ย. 9 และ พ. 3 ตามกฎกระทรวง ข้อบังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556 โดยพื้นที่ระหว่าง ถนนเทอดไท และคลองบางหลวงนั้นจากคลองสำหรับจนถึงคลองด่านนั้น เป็นพื้นที่พาณิชยกรรม (พ. 3-29) และพื้นที่จากถนนเทอดไทถึงถนนราชพฤกษ์เป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยความหนาแน่นสูง (ย. 9-22) โดยที่โซน ย. 9 พ. 3 นั้น การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ อาคารขนาดใหญ่ ไม่สามารถสร้างได้อย่างอิสระ เนื่องจากมีข้อกำหนดเฉพาะโดยระบุความกว้าง ของถนนด้านหน้าที่ดิน ทั้งนี้ อาคารพาณิชยกรรมที่มีพื้นที่มากกว่า 5,000 ตารางเมตร ตลาดที่มีพื้นที่ไม่เกิน 1,000 แต่ไม่เกิน 2,500 ตารางเมตร จะต้องมีความกว้างกว่า 12 เมตรและที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่ สำนักงาน พื้นที่มากกว่า 5,000 ตารางเมตร ตลาดขนาดใหญ่กว่า 2,500 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 5,000 ตารางเมตร ถนนจะต้องมีความกว้างกว่า 16 เมตร ถ้าอาคาร พาณิชยกรรม ที่พักอาศัย สำนักงาน ตลาด มีพื้นที่มากกว่า 10,000 ตารางเมตร นั้นถนนด้านหน้าต้องมีความกว้างมากกว่า 30 เมตร ยกเว้นอยู่ในรัศมี 500 เมตรจากสถานีรถขนส่งมวลชน

แผนที่ 6.15 แสดงข้อบังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556

ในขณะที่ตรอก ซอย พื้นที่ตลาดพลูมีความกว้างน้อยกว่า 12 เมตร ถนนหลักคือ ถนนเทอดไท มีความกว้างน้อยกว่า 16 เมตรเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการพัฒนา อาคารขนาดใหญ่จึงเกิดขึ้นได้น้อย ในพื้นที่ตลาดพลูในอดีตจนถึงปัจจุบัน จนกระทั่งมีการสร้างรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน BTS ส่วนต่อขยายโดยมีสถานี BTS ถึง 2 สถานี คือ สถานีโพธิ์นิมิตร และสถานีตลาดพลู ที่อยู่ใกล้พื้นที่นี้ ซึ่งแต่ละสถานี มีระยะห่างจากพื้นที่ตลาดพลู ในแนวถนนเทอดไท ประมาณ 500 เมตรเท่านั้น เปิดโอกาสให้มีการสร้างอาคารขนาดใหญ่ได้ ทั้งที่พักและแหล่งพาณิชย์กรรมต่างๆรอบสถานีรถไฟฟ้า เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลาง Transit Oriented Development (TOD) ซึ่งช่วยให้ผู้อยู่อาศัยในเมือง มีการเดินทางที่เหมาะสม ลดการใช้พลังงาน มีที่อยู่อาศัยที่สะดวก แต่การพัฒนาแบบนี้ โดยไม่พิจารณาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ มีโอกาสที่ชุมชนย่านเมืองเก่าที่อยู่ริมคลองต่างๆ เช่น ตลาดพลู คลองบางหลวง ล่มสลายไปกับการพัฒนาที่ดินขนาดใหญ่ตามแนวรถไฟฟ้า เนื่องจากที่ดินจะมีราคาสูงขึ้นหลายเท่าตัว เป็นแรงจูงใจให้ชุมชนเจ้าของที่ดินเดิมนั้นขายที่ดินให้ กับนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์รายใหญ่ได้ตามกลไกของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมถ้าไม่มีการควบคุมที่ชัดเจน

นอกจากนี้ข้อกฎหมายเกี่ยวกับการก่อสร้างริมคลองยังค่อนข้างกว้างเมื่อนำมาใช้บังคับในพื้นที่ คือ กฎกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 42 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ คู คลอง ลำราง หรือลำกระโดง ถ้าแหล่งน้ำสาธารณะนั้นมีความกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ต้องร่นแนวอาคาร ให้ห่างจากเขตแหล่งน้ำสาธารณะนั้นไม่น้อยกว่า 3 เมตร แต่ถ้าแหล่งน้ำสาธารณะนั้นมีความกว้าง ตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป ต้องร่นแนวอาคารให้ห่างจากเขตแหล่งน้ำสาธารณะนั้นไม่น้อยกว่า 6 เมตร ซึ่งไม่ได้จำกัดความสูง พื้นที่ต่อชั้นหรือขนาดของอาคารแต่อย่างใด

เมื่อเปรียบเทียบกับ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงอาคาร บางชนิดหรือบางประเภท ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง พ.ศ.2542 หน้า 2 ข้อ 4 มีการคุมความสูงและประเภทของอาคารอย่างชัดเจน โดยแบ่งโซนสร้างอาคารออกเป็น 3 โซน คือ

โซนที่ 1 ภายในระยะ 3 เมตร ห้ามสร้างอาคาร จากระิมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง ให้ก่อสร้างได้แค่ เชื้อเพลิง วัสดุ สะพาน ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้ว กำแพง หรือประตู

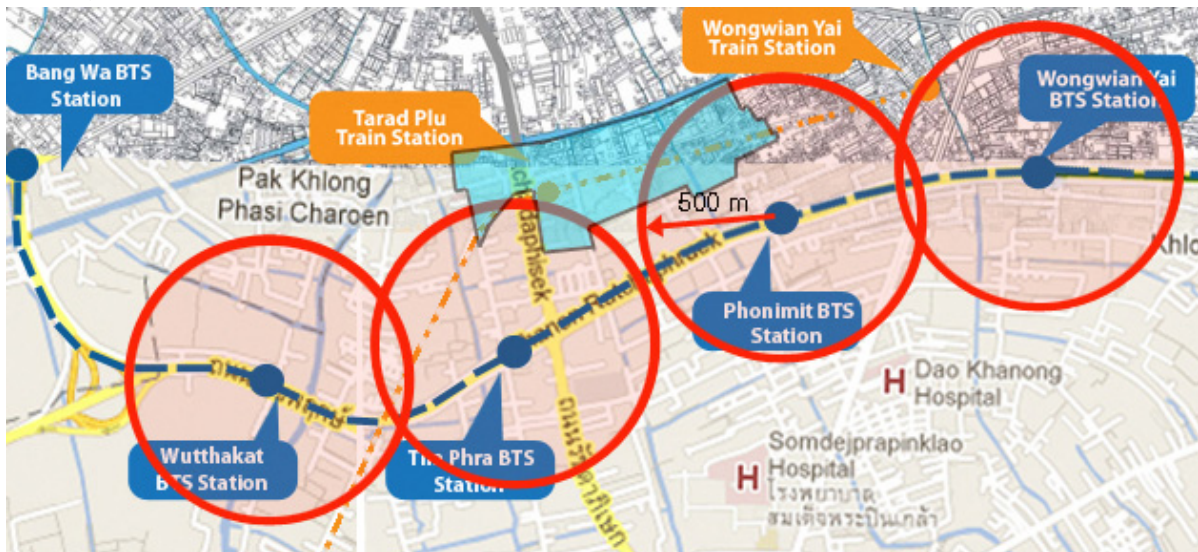
โซนที่ 2 ภายในระยะเกิน 3 เมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน 15 เมตรจากระิมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่ง ให้ก่อสร้างอาคารที่มีความสูงไม่เกิน 8 เมตร และห้ามการสร้าง ห้องแถวหรือตึกแถว โดยให้ อาคารมีระยะห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร หรือมีระยะระหว่างอาคารห่างกันไม่น้อยกว่า 4 เมตร

โซนที่ 3 ภายในระยะเกิน 15 เมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน 45 เมตร จากระิมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งสองฝั่ง ให้ก่อสร้างอาคารที่มีความสูงไม่เกิน 16 เมตร หรือในพื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ของฝั่งธนบุรี ที่มีการออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร บริเวณฝั่งธนบุรีตรงข้ามกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2535 และ บริเวณโดยรอบวัดอรุณราชวราราม พ.ศ. 2539 โดยที่มีการ แบ่งโซนและจำกัดความสูง และประเภท การใช้งาน ในแต่ละโซนอย่างชัดเจนอีกด้วย

คลองบางกอกน้อยและคลองบางหลวง (บางกอกใหญ่) นั้นตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ คือ แม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่านั่นเอง มีประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานมายาวนานและมีภูมิทัศน์วัฒนธรรม ที่สำคัญไม่ต่างกับ

พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาในปัจจุบัน สมควรมีการควบคุมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ แบบเดียวกันอย่างยิ่ง นอกจากนี้ โชนจำกัดความสูงของอาคารโดยรอบวัดอรุณราชวราราม ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนั้น รวมถึง พื้นที่ฝั่งตรงข้ามตลาดพลู คลองบางหลวงด้วยเช่นกัน ดังนั้นพื้นที่ตลาดพลู ซึ่งมีย่านประวัติศาสตร์สำคัญ จึงสมควรอย่างยิ่ง ในการเพิ่มมาตรการควบคุมอาคารดังนี้

1. สมควรยกเลิกข้อยกเว้นในการสร้างอาคารขนาดใหญ่ที่อยู่ในรัศมี 500 เมตรจากสถานีรถไฟฟ้าในข้อบังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556 ของพื้นที่บริเวณตลาดพลู คลองบางหลวง ซึ่งรวมโซน พ. 3-29 และ โซน ย. 9-21 เข้าด้วยกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ขนาดใหญ่ เช่น ห้างสรรพสินค้าแบบลดราคา ที่อาจจะทำลายกิจกรรมการค้าดั้งเดิม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำตลาดพลูไป

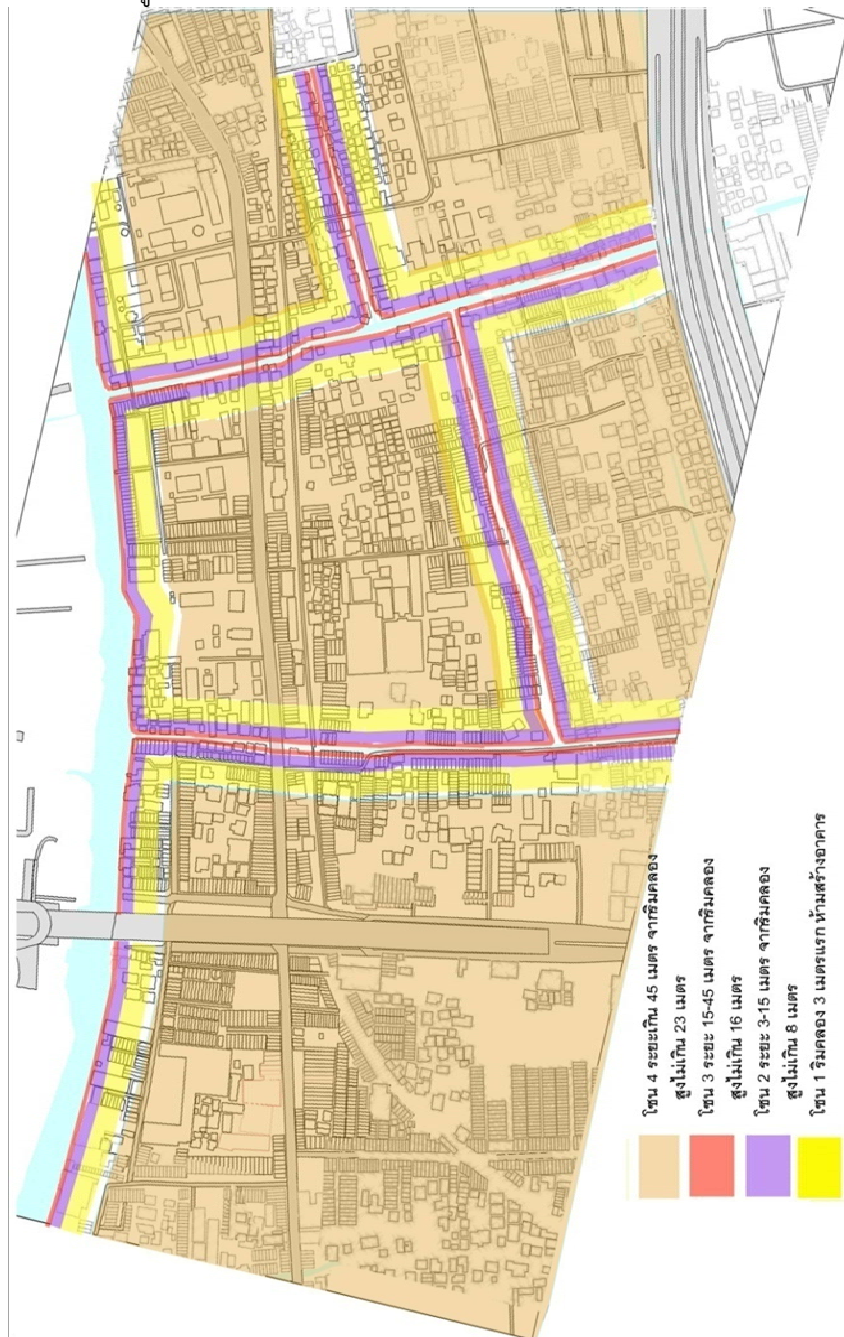
แผนที่ 6.16 แสดงรัศมีรถไฟฟ้าระยะ 500 เมตร

2. สมควรกำหนดความสูงอาคารที่อยู่แนวริมคลองบางหลวง คลองบางน้ำชน คลองสำเหร่ โดย

- 1.) ในระยะ 3 เมตรแรกห้ามสร้าง
- 2.) ระยะ 3 ถึง 15 เมตรจากฝั่ง นั้นให้มีความสูงไม่เกิน 8 เมตรและ
- 3.) ในระยะ 15 ถึง 45 เมตร ให้มีความสูงได้ไม่เกิน 16 เมตร ซึ่งมีลักษณะเดียวกับ ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2542 กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งสองฝั่ง เพื่อไม่ให้อาคารใหม่มีความสูงข่มอาคารเดิมในชุมชน

นอกจากการควบคุมความสูงอาคาร ที่จะสร้างใหม่ควรมีการควบคุมไม่ให้อาคารใหม่ทำลายความต่อเนื่องกับการเรียงตัวกลุ่มอาคารในชุมชนเมือง (Urban Pattern) ของตลาดพลู ที่ยังเป็นบ้านพักอาศัยที่เป็นบ้านเดี่ยว และเรือนแถวไม้ ที่มีหลังคาที่อยู่ริมคลองบางหลวงและคลองย่อยต่างๆ เช่น คลองบางน้ำชน สำเหร่ และบางสะแก

3. อาคารทั้งหมดในพื้นที่ที่ห่างจากริมคลองมากกว่า 45 เมตร ควรมีมาตรการในการจำกัด ความสูง และขนาดเช่นกัน โดยที่อาคารที่สร้างใหม่นั้นอาจจะสูงได้เกิน 16 เมตร แต่ไม่ควรมีความสูงที่แตกต่างมากจนเกินไปหรือเข้าข่ายอาคารขนาดใหญ่พิเศษ (ในกรณีนี้ไม่ควรเกิน 23 เมตร) จนข่มกลุ่มอาคารเดิมและขนาดรูปแบบของอาคารใหม่ควรสร้างความต่อเนื่อง กับการเรียงตัวกลุ่มอาคารในชุมชนเมือง (Urban Pattern) ของตลาดพลูในชุมชนริมถนน ซึ่งเป็นตึกแถวแบบต่างๆ ทั้งแบบเก่าดั้งเดิม แบบสิงคโปร์ 2 ชั้น หลังคาปั้นหย่า แบบตะวันตกผสมจีนที่สูง 3 ชั้นและแบบโมเดิร์นเรียบง่าย 2 ชั้น

แผนที่ 6.17 แสดงการกำหนดความสูงอาคารริมคลองในพื้นที่ตลาดพลู

4. การก่อสร้างอาคารใหม่ควรคำนึงถึงลักษณะร่วมกับอาคารเก่า เช่นอาคารใหม่ที่อยู่ในโซนริมน้ำ อาจจะมีข้อกำหนดหรือสร้างแรงจูงใจ (incentive) เช่นการเพิ่มความสูง ให้ใช้ หลังคาปั้นหยา หรือ หลังคาจั่ว เพื่อให้มีความต่อเนื่องกับบ้านและเรือนแถวไม้ อาคารที่อยู่ในโซนใกล้ตึกแถวริมถนน ควรมีลักษณะการใช้แผ่น กันสาด ช่องเปิดที่ใกล้เคียงกับ อาคารเก่า แบบสิงคโปร์ 2 ชั้น หลังคาปั้นหยา หรือ แบบตะวันตกผสมจีนที่สูง 3 ชั้น ซึ่งผู้ออกแบบอาคารและสำนักงานโยธาเขต สามารถใช้แบบ Vernadoc อาคารไม้เก่าและตึกแถวเก่าแก่ จากงานวิจัยนี้เป็นข้อมูลอ้างอิงได้

5. สมควรหรือโครงสร้างคานขวางที่ยึดฝังคลองย่อยต่างๆในพื้นที่เพื่อเปิดพื้นที่ให้ชุมชนสามารถสัญจร ไปมาในคลองย่อยได้ เช่น คลองบางน้ำชนและคลองสำเหร่ จากการสัมภาษณ์คนเก่าแก่ชุมชน พบว่า คลอง ย่อยเหล่านี้ในอดีตได้เชื่อมโยงตลาดกับสวนต่างๆในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เช่น คลองบางขุนเทียน คลองบางหว้า ในปัจจุบัน สวนผลไม้และชุมชนเหล่านี้ยังคงมีอยู่ การเปิดพื้นที่ให้คลองสัญจรได้ ถึงแม้จะมีประตุน้ำกั้นอยู่บ้าง ที่ทำให้ต้องรอกการเปิดปิดประตุน้ำไปสู่คลองหลักและแม่น้ำเจ้าพระยา แต่เป็นการส่งเสริมกิจกรรมทางน้ำให้ เป็นทางเลือกได้

รายการอ้างอิง

- กุศล เอี่ยมอรุณ. ฝั่งธนบุรี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สารคดี, 2542.
- เชมชาติ วงศ์ทิมารัตน์. แนวทางการอนุรักษ์คลองและชุมชนริมคลองบางกอกใหญ่.
วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ชัยยุทธ ลาดเสนา. โครงสร้างและองค์ประกอบทางกายภาพของย่านพาณิชยกรรมเก่าตลาดพลู
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2553.
- ธีมาพร วัชราทิน. การวางแผนและออกแบบจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรในย่านพาณิชยกรรมชุมชนริมน้ำ:
กรณีศึกษา ย่านตลาดพลู กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- น. ณ ปากน้ำ. แบบแผนบ้านเรือนในสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2548.
- วรรณศิลป์ ไพรัตน์. แผนที่มรดกทางวัฒนธรรมชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.
กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- วนิดา พิงสุนทรและคณะ. แนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2549.
- พวงร้อย กล่อมเอี้ยง และคณะ. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นวิถีชีวิตย่านตลาดพลูจากคลองบางหลวงถึง
คลองด่าน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2547.
- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว
ทางวัฒนธรรม เสนอ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. กรุงเทพฯ :
สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549
- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว
ทางประวัติศาสตร์ เสนอ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2555.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Heritage)

ชื่อ กิจกรรม.....

ชื่อ ผู้ประกอบกิจกรรม.....

สถานที่ตั้ง.....

บ้านเลขที่.....ซอย.....ถนน.....

หมู่ที่.....แขวง.....เขต.....จังหวัด.....

คุณค่าด้านต่างๆ

*1 มีค่าน้อยที่สุด - 5 มีค่ามากที่สุด

คุณค่าด้านต่างๆ	1	2	3	4	5
1. คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม					
1.1 เอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้					
หายากมีในท้องถิ่นเท่านั้น					
ใช้ความสามารถพิเศษทางช่างฝีมือ (Manual Skill)					
เป็นงานศิลปหัตถกรรม (traditional handicraft)					
เกี่ยวข้องกับธรรมเนียมประเพณี					
เกี่ยวข้องกับประเพณีพิธีกรรม					
เกี่ยวข้องกับเทศกาล					
มีการใช้เครื่องมือพิเศษ					
มีการใช้วัสดุพิเศษ					
มีตลาดพิเศษรองรับ					
พบเห็นได้ทั่วไปแต่มีเอกลักษณ์พิเศษ มีชื่อเสียงในระดับจังหวัด					
พบเห็นได้ทั่วไปแต่มีเอกลักษณ์พิเศษ ชื่อเสียงในระดับประเทศ					
1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี					
ต่อเนื่องมากกว่า 70 ปี					
ต่อเนื่องมากกว่า 50 ปี					
ต่อเนื่องมากกว่า 25 ปี					
1.3 ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม					
1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง					
สืบทอดโดยตรงจากคนในครอบครัว บรรพบุรุษ					
สืบทอดจากญาติสนิท					
สืบทอดจากคนรู้จักในละแวกบ้าน					

คุณค่าด้านต่างๆ	1	2	3	4	5
1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดได้					
1.6 ความผูกพันต่อท้องถิ่น					
1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์					
2. ศักยภาพทางกายภาพ					
2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว					
2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว					
3. ศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยว					
3.1 สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน					
3.2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก					
รวมคะแนน					

รายการร้านค้าเก่าแก่ประจำย่านตลาดพลู

ชื่อร้าน	คุณค่าทางอายุ					ระดับความสำคัญ			คุณค่าทางสถาปัตยกรรม				การเข้าถึงที่ตั้ง					คะแนนรวม
	>100 ปี	>70 ปี	>50 ปี	>25 ปี	<25 ปี	ประเทศ	จังหวัด	ย่าน	ไม้เก่า	นีโอคลาสสิก	ตะวันตก/จีน	สมัยใหม่	ไม่มี	ชัดเจนมาก	ชัดเจน	พอใช้	มีอุปสรรค	
	5	4	3	2	1	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1	
หมี่กรอบจีนหลี	5					3						1		4				13
ขนมหวานตลาดพลู ไม่มีสาขา		4					2					1			3			10
สุณีข้าวหมูแดงตลาดพลู			3				2					1				2		8
กระเพาะปลานายบัว		4					2						0				1	7
ก้วยเตี่ยวเนื้อเปื่อยน้ำใส			3					1				1				2		7
กิมเม้งก้วยซ่าย		4						1					0		3			8
อึ้งฉวาวรรณก้วยซ่าย			3					1					0		3			7
เจ๊เอ็งกระเพาะปลา ก้วยซ่าย		4						1					0		3			8
เป้งล้งก้วยซ่ายดั้งเดิม	5						2					1				2		10
แก้วข้าวมันไก่				2				1				1		4				8
ครัวบางหลวง					1			1			2			4				8
เนื้อเปื่อย ตลาดพลู ต. จันทร์เพ็ญ			3				2					1		4				10
เตี้ยเย็นตาโฟ		4						1				1				2		8

รายการร้านค้าเก่าแก่ประจำย่านตลาดพลู

ชื่อร้าน	คุณค่าทางอายุ					ระดับความสำคัญ			คุณค่าทางสถาปัตยกรรม				การเข้าถึงที่ตั้ง					คะแนนรวม
	>100 ปี	>70 ปี	>50 ปี	>25 ปี	<25 ปี	ประเทศ	จังหวัด	ย่าน	ไม้เก่า	นีโอคลาสสิก	ตะวันตก/จีน	สมัยใหม่	ไม่มี	ชัดเจนมาก	ชัดเจน	พอใช้	มีอุปสรรค	
	5	4	3	2	1	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1	
อาหารตามสั่งไม่มีชื่อของป้าอ้อย				2				1		3					3			9
แสบ				2				1				1				2		6
ลิ้มโภชนา		4					2					1		4				11
ลิ้ม เชิญชิม				2				1				1				2		6
สหายโภชนา			3					1				1		4				9
สุรียากาแฟ ลิ้มชะฮวด		4					2					1				2		9
หมวย-หลี น้ำแข็งใส		4					2					1				2		9
บะหมี่ตงเล้ง			3				2					1				2		8
บะหมี่นายกำ		4					2			3						2		11
หลุยส์บะหมี่เกี๊ยวกุ้งลูกชิ้นปลา					1			1				1		4				7
หุ่ยราดหน้า			3				2					1		4				10
อ๊วก้วย ตลาดพลู		4						1				1				2		8

รายการร้านค้าเก่าแก่ประจำย่านตลาดพลู

ชื่อร้าน	คุณค่าทางอายุ					ระดับความสำคัญ			คุณค่าทางสถาปัตยกรรม				การเข้าถึงที่ตั้ง					คะแนนรวม
	>100 ปี	>70 ปี	>50 ปี	>25 ปี	<25 ปี	ประเทศ	จังหวัด	ย่าน	ไม้เก่า	นีโอคลาสสิก	ตะวันตก/จีน	สมัยใหม่	ไม่มี	ชัดเจนมาก	ชัดเจน	พอใช้	มีอุปสรรค	
	5	4	3	2	1	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1	
ตั้งวงฮะ กุ่ยสือ		4					2					1			3			10
กิมเองกล้วยเชื่อม				2			2						0		3			7
สรินทิพย์ ขนมห้างไทย		4					2						0	4				10
นืออ่างน้ำแข็งไสได้รุ่ง			3					1					0		3			7
บ้านสุนตึง ตั้งแกฮ้าง ยาหอมตรา 5 นกกระเรียน		4				3						1		4				12
อินทรีโอสถ	5					3			4								1	13
โล้ว เจ็ง เซียง			3			3						1		4				11
ตั้งเจียงฮวด		4				3						1				2		10
ตั้งสี่หมง			3				2					1		4				10
ขายเครื่องจักสาน	5							1	4								1	11
ตัดผมลุงวิเชียร		4						1	4						3			12
หังอัน			3				2					1			3			9
ซ่งกั้ง			3				2					1			3			9
โรงน้ำปลาเจ้าเต็กเซ่ง	5						2		4						3			14